

Varmt välkomna till

Den Attraktiva Regionens Slutkonferens

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Ett samarbete mellan:

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Program – Förmiddag

10.00 **Välkomna**

Berättelsen om DAR

Magnus Bengtsson, Projektledare DAR, Trafikverket

Charlotta Fredriksson, Bitr. Projektledare DAR, WSP

10.30 Fokus: Djupare förståelse

- **Östergötland:** Regionala perspektiv på lokal översiktsplanering i mindre orter
Stefan Dahlskog, Region Östergötland & Oscar Lindgren, Linköpings kommun
- **Mer Kalmarsund:** Att konkretisera en regional identitet
Irene Tallhage Lönn, Regionförbundet i Kalmar län
- **FA Hudiksvall "Pärlband på spåret":** Från dubbelspår till regional utveckling och ortsnätverk
Kerstin Oremark, Region Gävleborg & Mikael Löthstam, KSO, Hudiksvall

11.30 Förbättrad samverkan

- **Det flerkärniga Skåne:** Att ta för sig av en regional målbild
Anna Liljehov, Region Skåne & Richard Heingard, Hässleholms kommun
- **Linnéstråket:** Vad förenar en region? *Anders Unger, Region Kronoberg*
- **DAR Västmanland:** Från akut problemlösning till gemensam utveckling
Elenor Sibborn, Länsstyrelsen i Västmanlands län

12.20 **Forskare reflekterar** *Jacob Witzell, KTH följeforskare DAR*

Program – Eftermiddag

- 12.45 **Lunch och mötesplats ”kaffe och sötsaker”**
- 14.00 **Antologi III – DARs viktigaste slutsatser och lärdomar**
Carl-Johan Engström, Coach DAR, KTH
- 14.30 **Blicken framåt!**
Stefan Engdahl, bitr. generaldirektör, Trafikverket
- 14.45 **Paneldiskussion - blicken framåt och inåt!**
 - *Stefan Engdahl bitr. GD Trafikverket*
 - *Anna Bünger, Avdelningschef Näringsliv, Tillväxtverket*
 - *Robert Johaneson, Enhetschef Strategisk planering, Boverket*
 - *Mikael Stamma, Utvecklingsdirektör, Region Skåne*
 - *Åsa Eriksson, KSO Norberg kommun*
 - *Sven-Åke Thoresen, Regionfullmäktige, Region Gävleborg*
 - *Mats Helander, Enhetschef Samhällsbyggnad, Region Östergötland*
- 15.25 **Slutord**
Magnus Bengtsson, Projektledare DAR, Trafikverket
- 15.30 **Slut**

Berättelsen om DAR

Magnus Bengtsson, Projektledare DAR,
Trafikverket

Charlotta Fredriksson, Bitr. Projektledare
DAR, WSP

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

Syftet är att utveckla en samhällsplanering där transportsystemet bidrar till regional utveckling, miljöeffektiv rörlighet och social hållbarhet.

Huvudtemat är samspelet mellan rumslig utveckling och transportinfrastrukturplanering.

Fokus är på ett förbättrat samspel mellan aktörer.

Fokusområden

- Mindre kommuner och orter
- Kollektivtrafikens bytespunkter
- Transportsystemet och bostadsmarknaden
- Samverkansmetoder

DAR är:

- ett samverkansprojekt
- ett utvecklingsprojekt
- en gemensam lärprocess
- en plattform för erfarenhetsutbyte

DARs mål:

- Djupare förståelse
- Metodutveckling
- Kompetenshöjning

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Pilotprojekten

Linnéstråket

Regionförbundet i
Kalmar län och
Region Kronoberg

Mer Kalmarsund

Regionförbundet i
Kalmar län

Regional utveckling i triangeln Linköping- Mjölby-Motala

Region Östergötland

Pärlband på spåret - Hudiksvalls funktionella arbetsmarknadsregion

Region Gävleborg

Det flerkärniga Skåne

1. Hässleholm -
Kristianstad
2. Helsingborg

Region Skåne

Norra Västmanland

Länsstyrelsen i
Västmanland

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

DAR har handlat om...

Samverkan samverkan samverkan!

- ❖ Processen
- ❖ Gemensamma målbilder
- ❖ Möten över gränser (geografiska gränser, sektorsgränser, nivågränser)
- ❖ Ortnätverk – ömsesidiga beroenden
- ❖ Koppla samman planeringsuppdrag - vem ska göra vad och varför?

"DAR-andan"

En förmåga att tänka regionalt och lokalt samtidigt.

Att ha ett helhetsperspektiv på transportsystem och bebyggelseutveckling, men även regionala samband och utveckling generellt.

Kärnan är nyttan av att tydliggöra relationen mellan den lokala och regionala utvecklingen

Långsiktig samverkan stället för att samverka i viss fråga eller kortare projekt.

Maria Håkansson, KTH 2016

Läs gärna mer!

- Antologier
- Akademiska publikationer
- Konferenser, workshops, seminarier

DARs piloter

Fokus: Djupare förståelse

Östergötland: Regionala perspektiv på lokal översiktsplanering i mindre orter

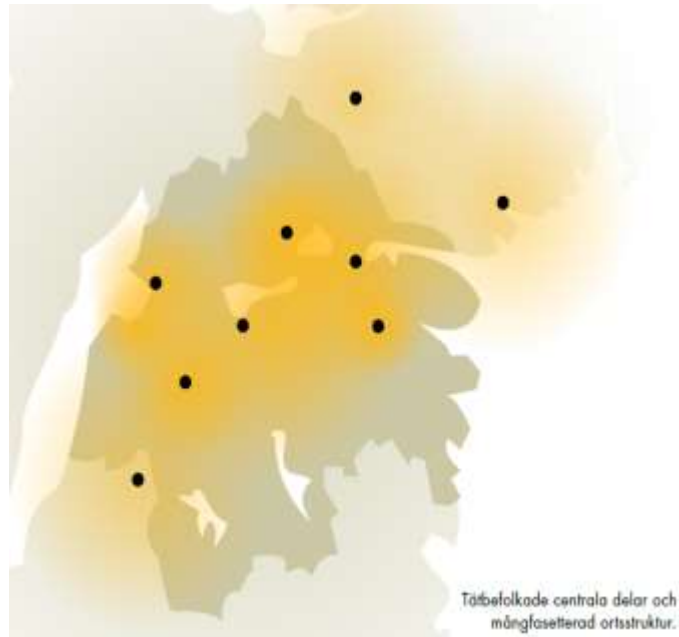
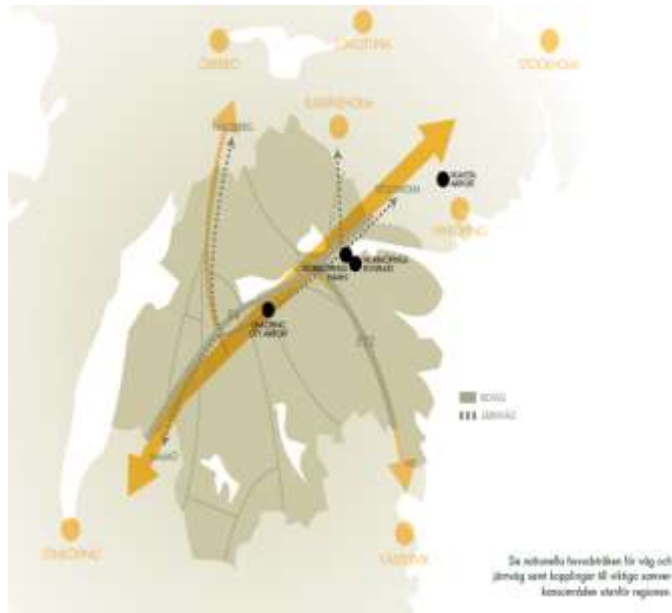
Stefan Dahlskog, Region Östergötland
Oscar Lindgren, Linköpings kommun

Föredrag vid Slutkonferans 14 juni 2016

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

RUP 2012 – strategier

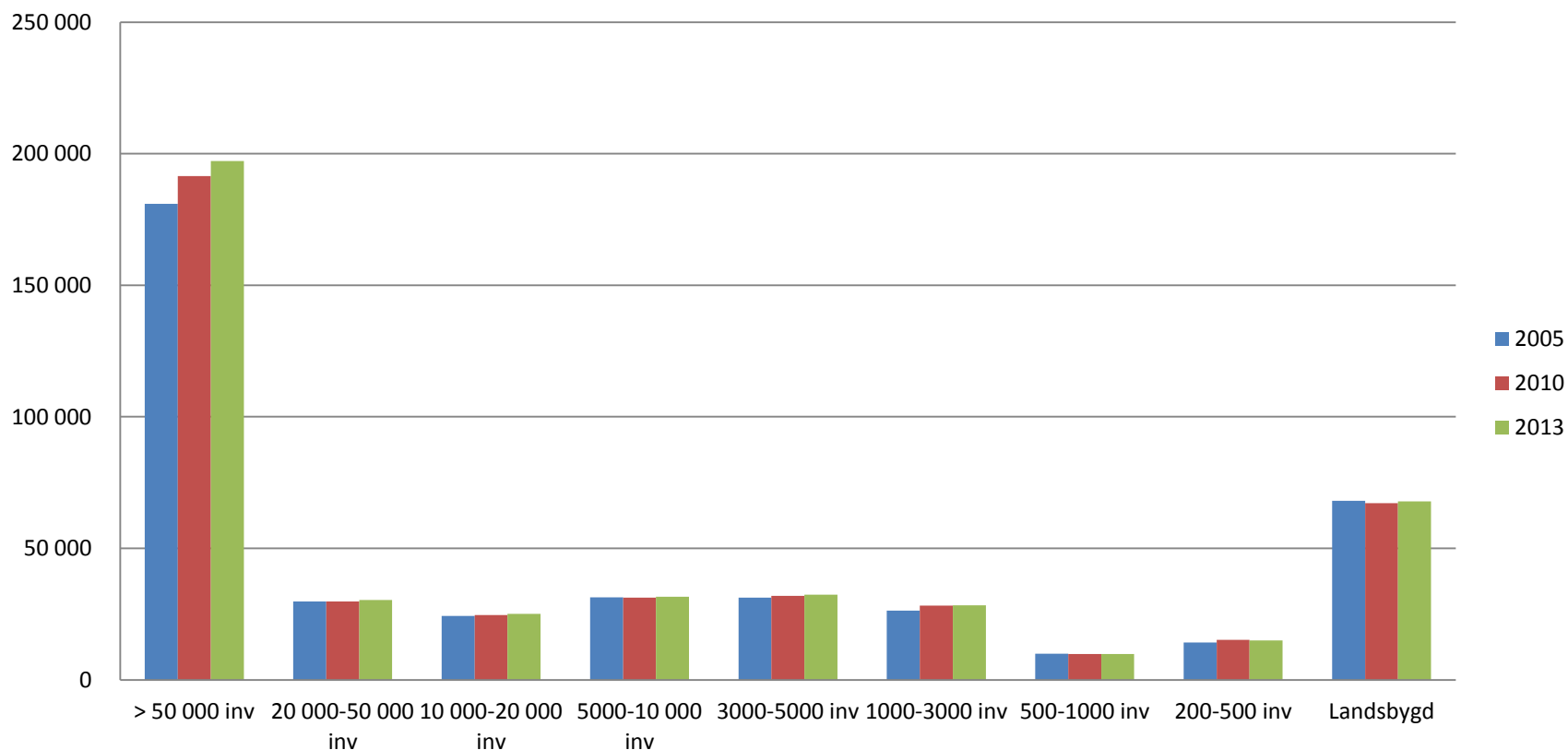
Utveckla Östergötland i ett storregionalt sammanhang och stärk Östergötland som en flerkärnig stadsregion

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

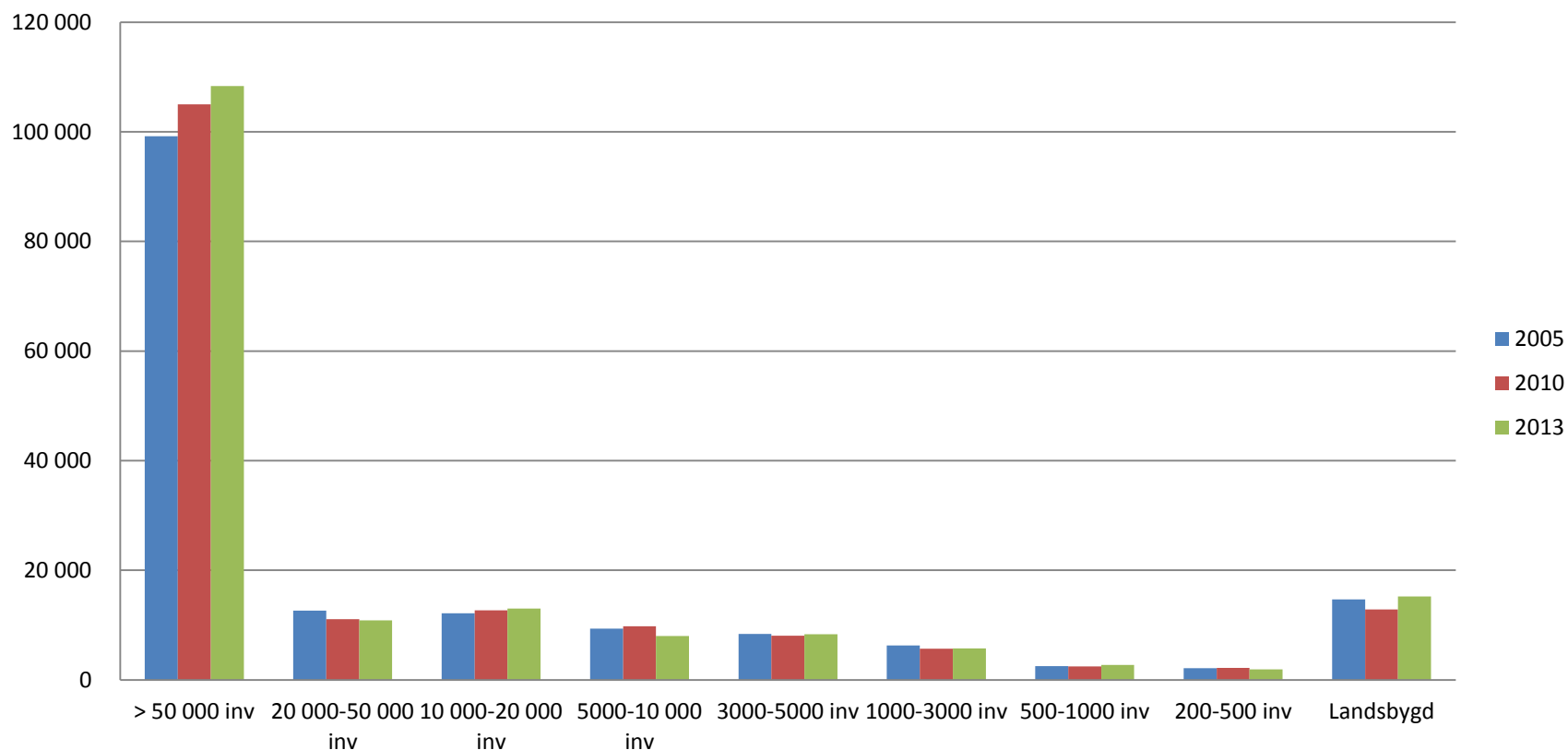
Befolkningsutveckling i Östergötlands tätorter

Befolkningsutveckling i Östergötlands tätorter 2005-2013 efter storleksklass, källa SCB

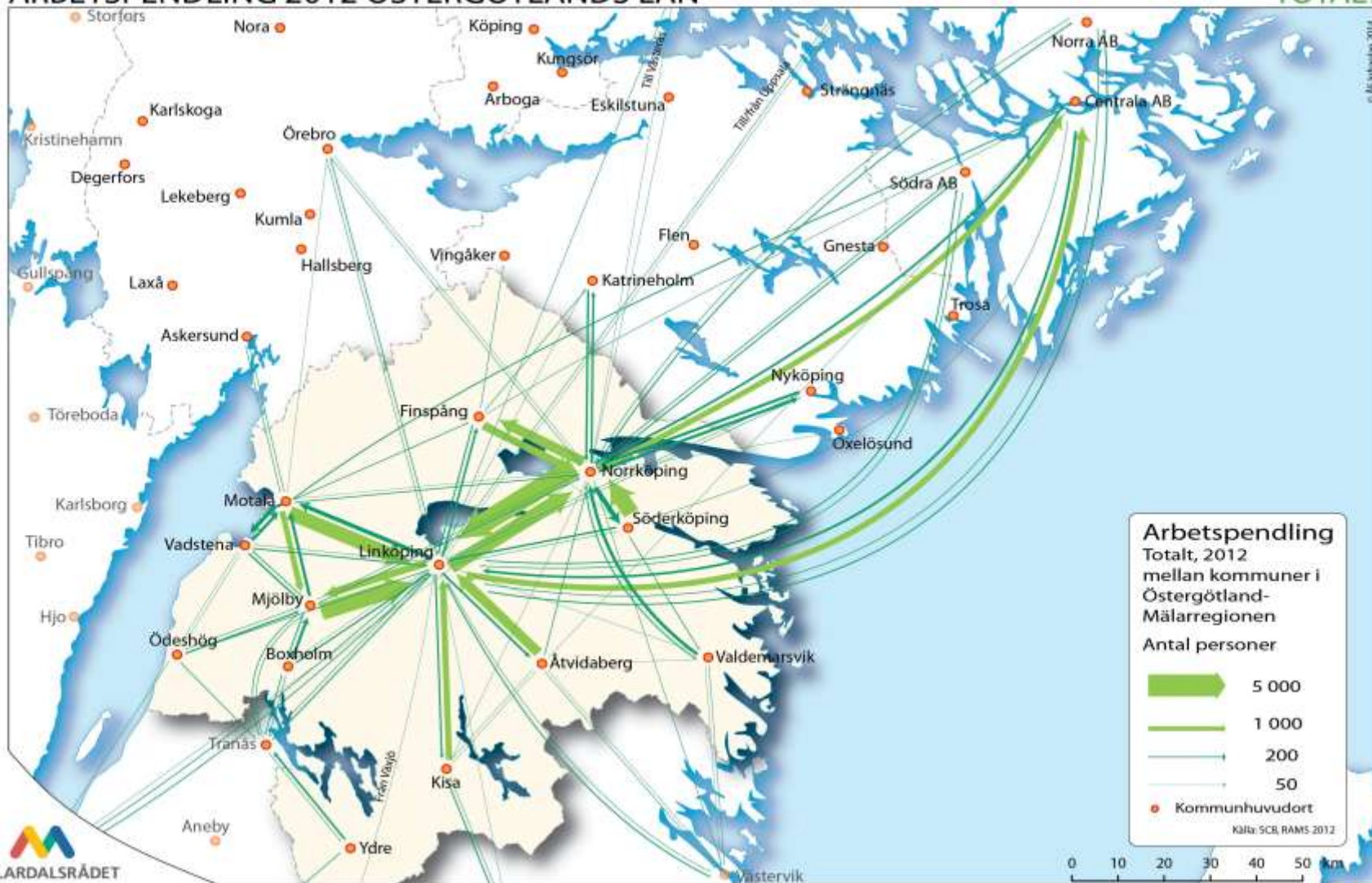
Arbetsstillfällena i Östergötlands tätorter

Utveckling av arbetsstillfällena i Östergötlands tätorter 2005-2013 efter storleksklass, källa SCB

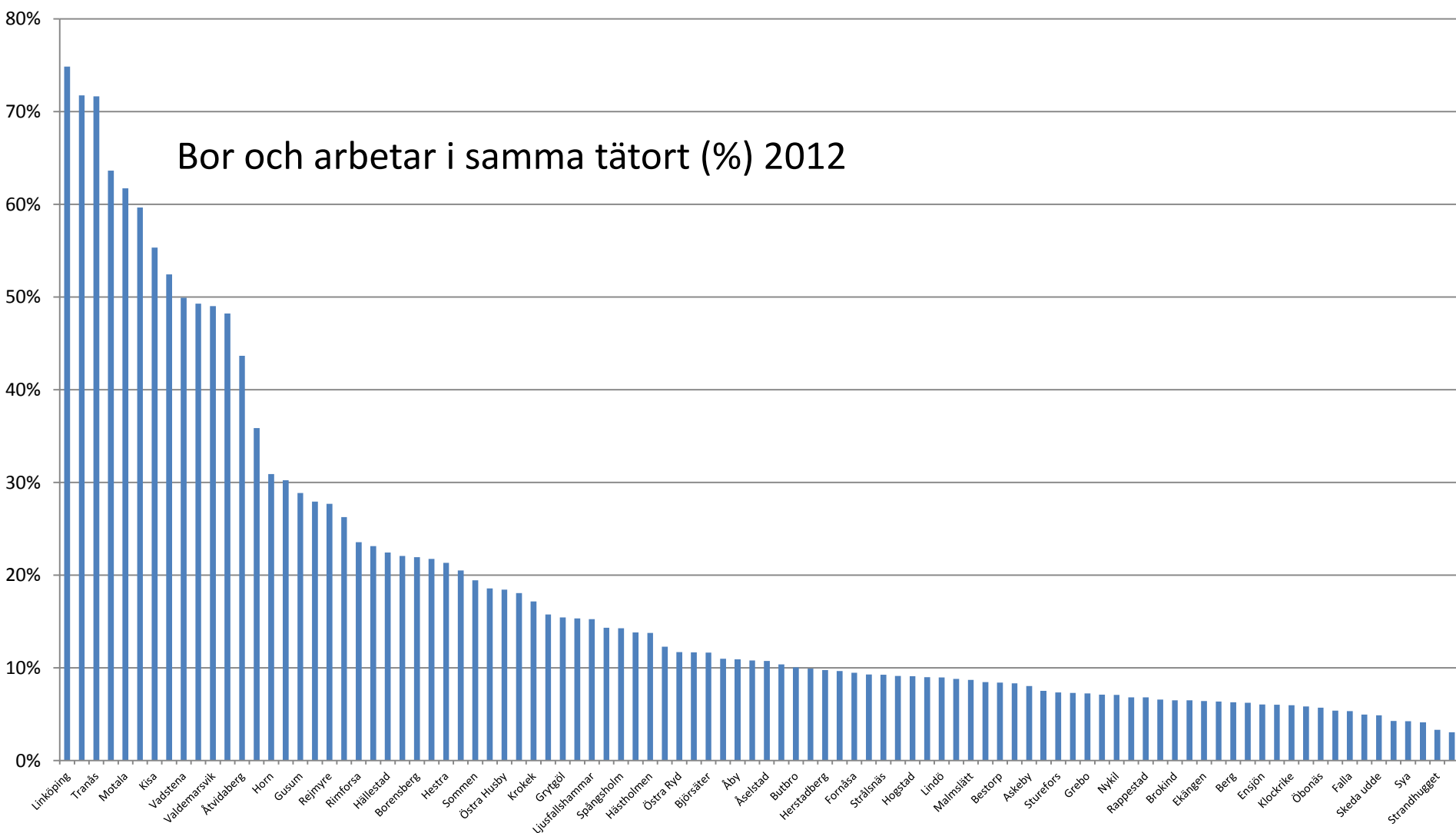
ARBETSPENDLING 2012 ÖSTERGÖTLANDS LÄN

TOTALT

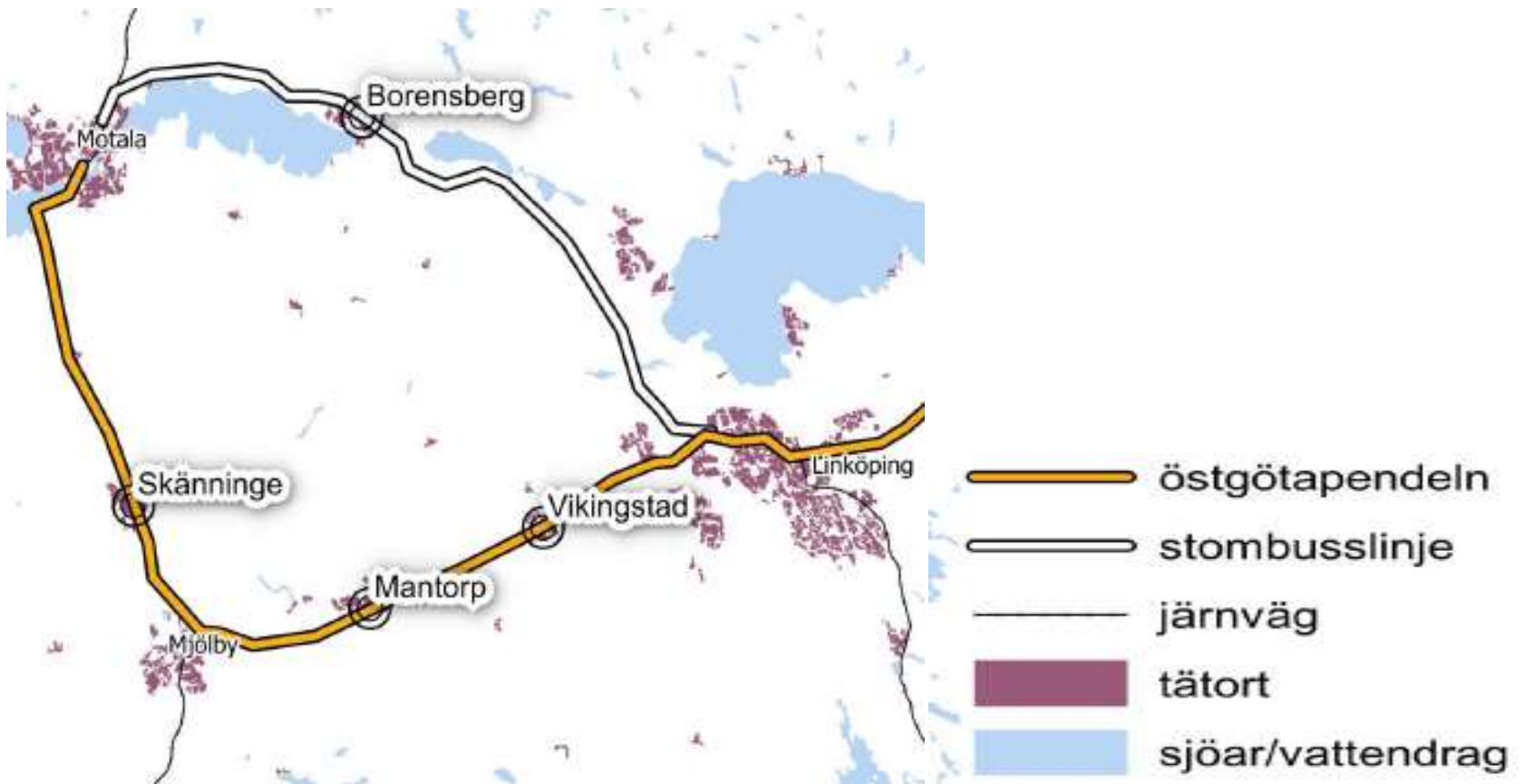

Regional ortsintegrering

Bor och arbetar i samma tätort (%) 2012

Beskrivning av pilotprojektet

Workshop i mindre orter

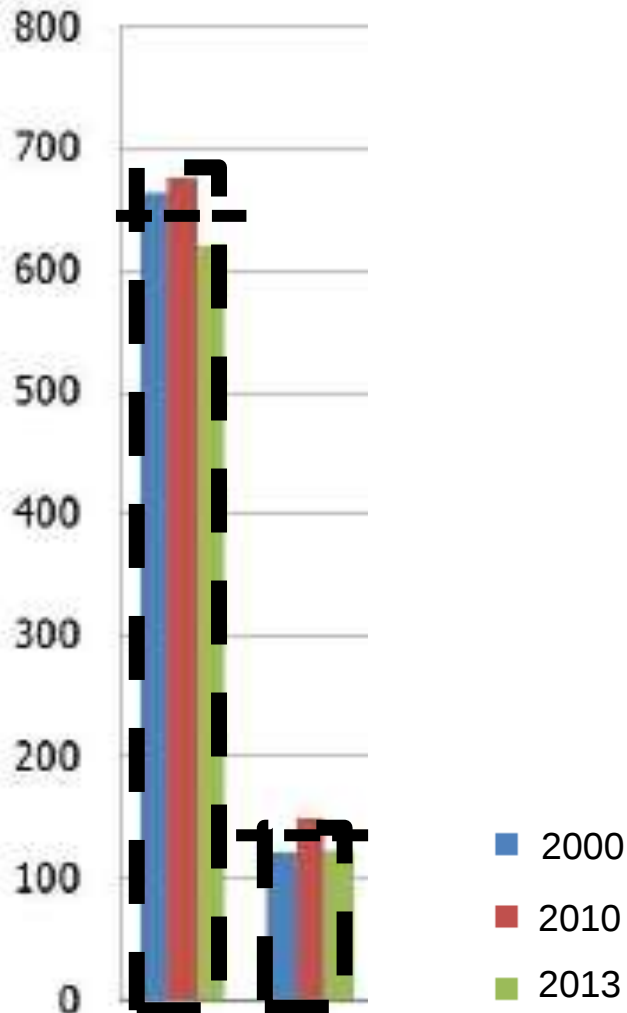
- Ta fram metod för att skapa planeringsunderlag om regionala frågor.
- Tre orter. Vikingstad, Skänninge, Borensberg
- Ca 3 000 invånare
- Olika kollektivtrafik. Olika utveckling.

Metod:

- Boende, företagare, verksamma, tjänstemän
- Enkel statistik
- Gruppdiskussion med "klossar"
- A) Viktiga särdrag på orterna
- B) Orten roll i regionen

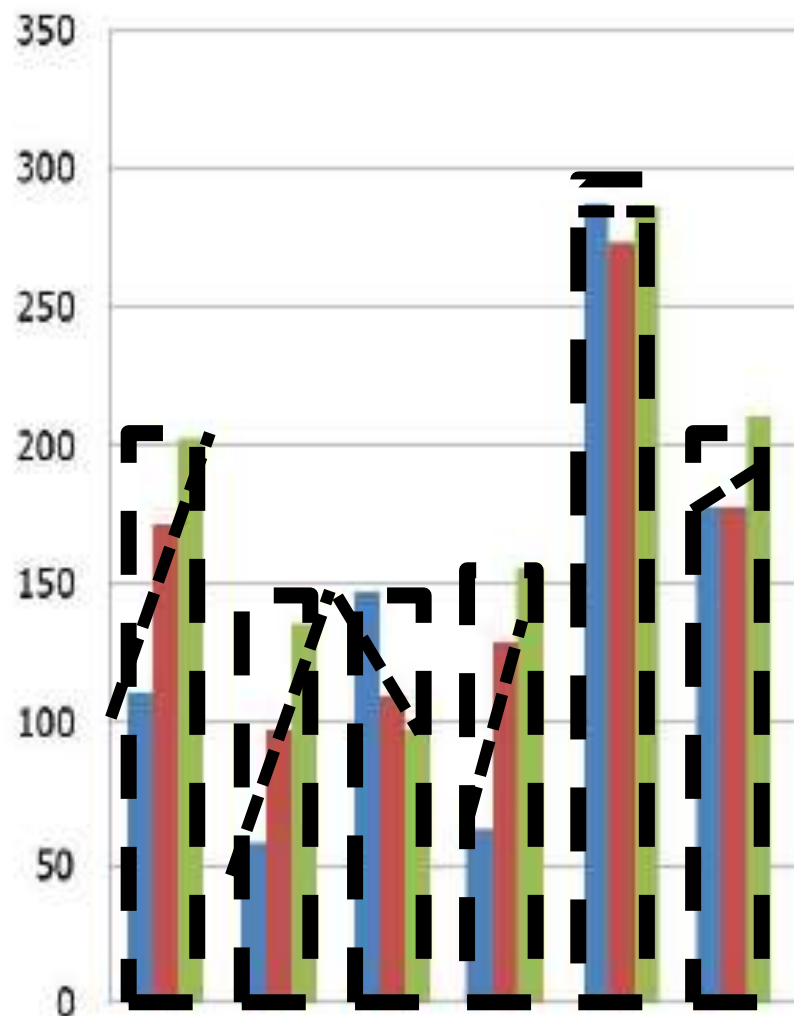
Vikingstad

Den lokala uppfattning

- En del av Linköping.
- Tar sin infrastruktur för given.
- Ingen oro över ortens framtid

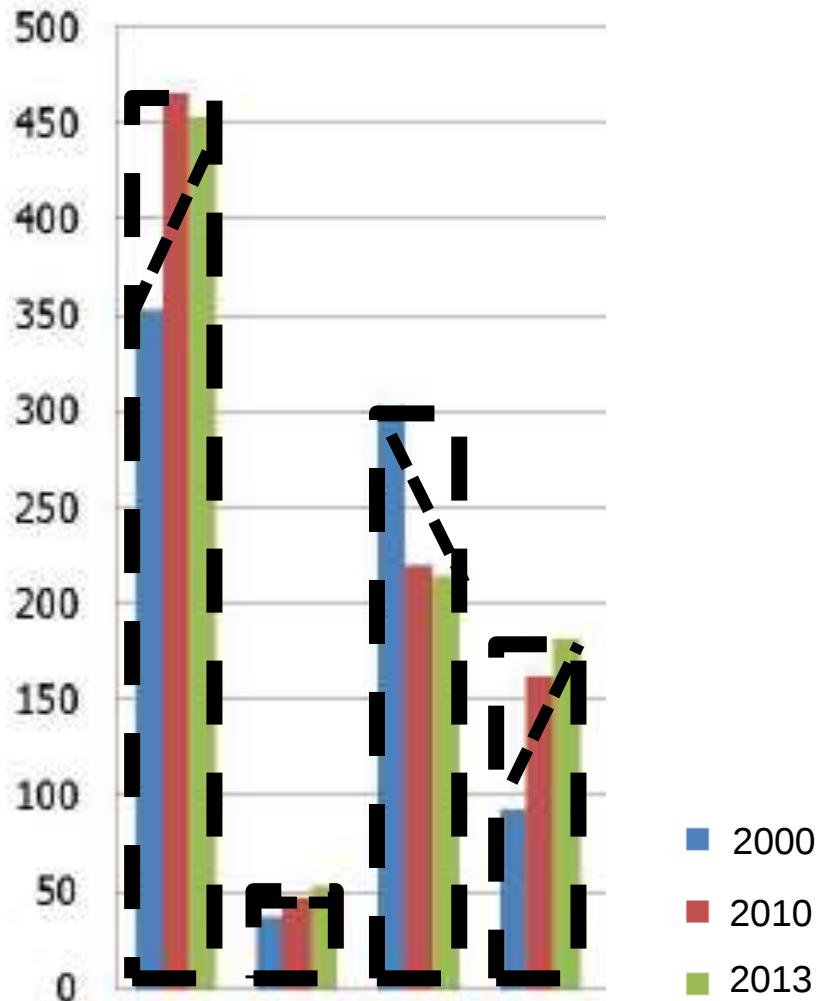
Skänninge

Den lokala uppfattning

- En del i en regionen som utvecklas.
- Optimism.

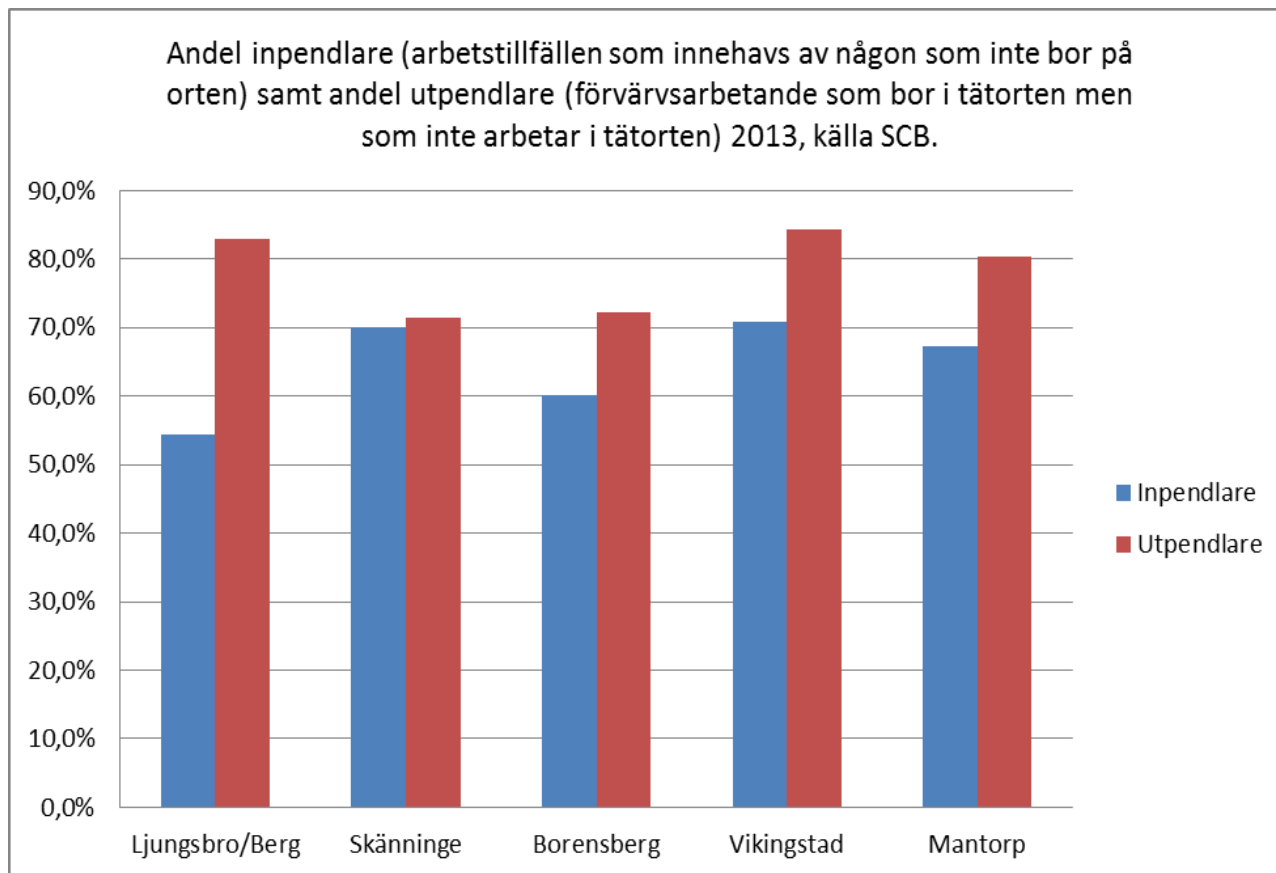
Borensberg

Den lokala uppfattning

- Kände en oro över sin långsiktiga utveckling.

Aha-upplevelse

Medskick

Lärdomar från workshops

- Metodiken tydliggör orternas identitet i relation till regionen.
- Identitet bekräftas av pendlingsstatistik, utan en muntlig beskrivning hade nyanser inte fångats.
- De mindre orterna är sammankopplade i ett flerkärnigt sammanhang. Inte bara de större orterna.

Medskick från piloten

- Stationsnära planering - inte enbart om spårbunden trafik.
- Kommande arbete i Stukturbild för Östergötland – ökat fokus på metodik och process för samordnad planering: Bebyggelse, Infrastruktur och Kollektivtrafik.
- Nya förhandlingssituationer? Kan olika parter förbinda sig att genomföra delar som tillsammans skapar förutsättningar för hållbar utveckling?

TACK!

stefan.dahlskog@regionostergotland.se
oscar.lindgren@linkoping.se

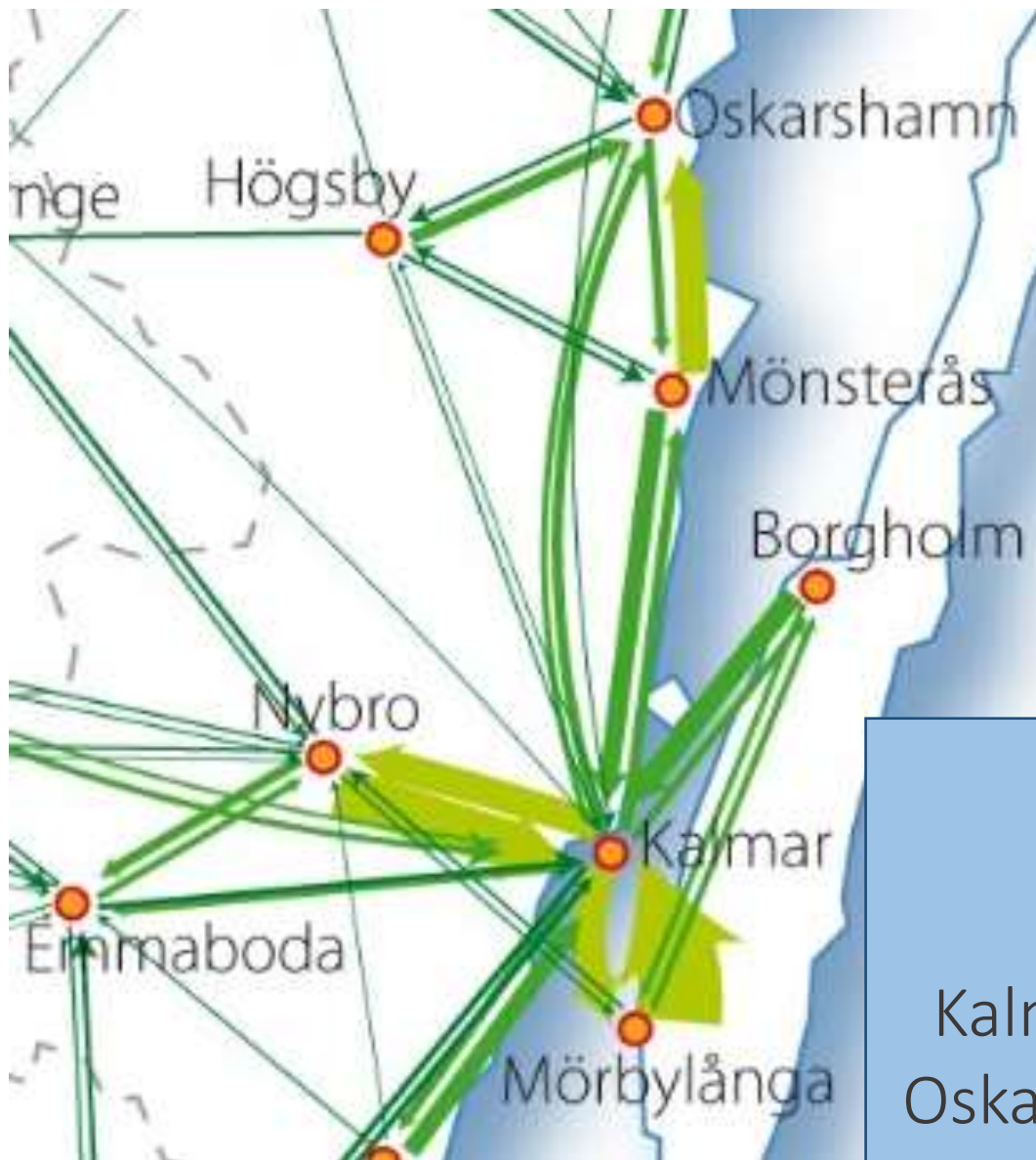

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

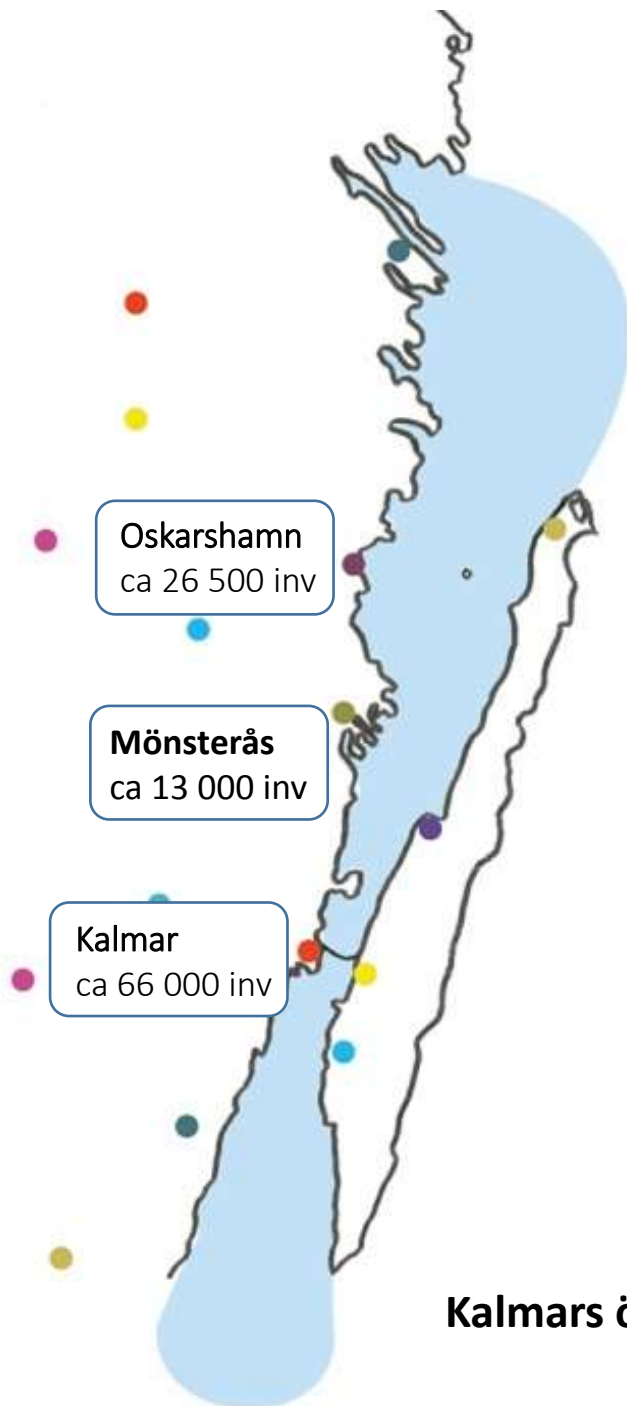
Pilotprojektet

Mer Kalmarsund

Arbetspendling
mellan
Kalmar, Mönsterås och
Oskarshamns kommuner

Kalmars översiktsplan 2013

3 FOKUS-OMRÅDEN

Sundet får tillbaka rollen som sammanhållande för alla som bor här.

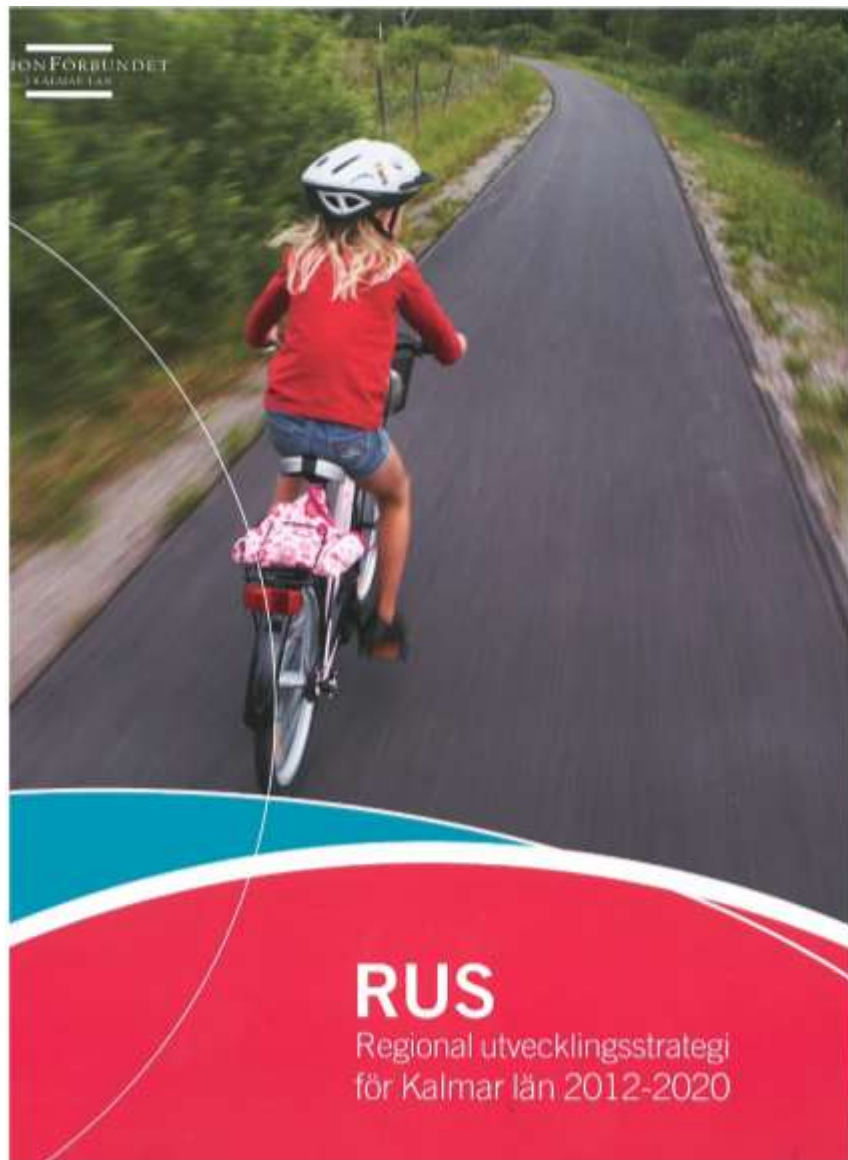
1

Hela området definieras av det samlande begreppet »Kalmarsund« på samma sätt som begreppen Österlen, Höga kusten och Öresund gör för sina respektive regioner.

2

Kalmarsund en arbetsmarknad.

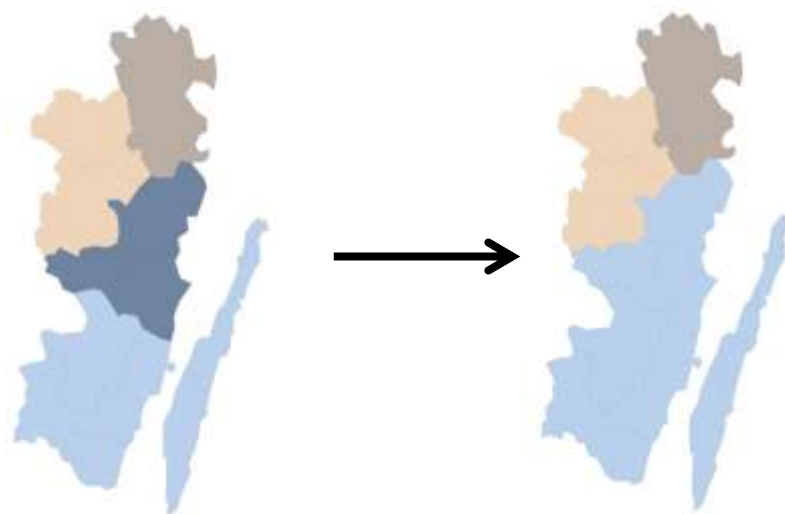
3

RUS för Kalmar län 2012 – 2020

övergripande mål:

- Från 4 till 2 arbetsmarknadsregioner
- och från 4 till 3 till år 2020

Oskarshamn

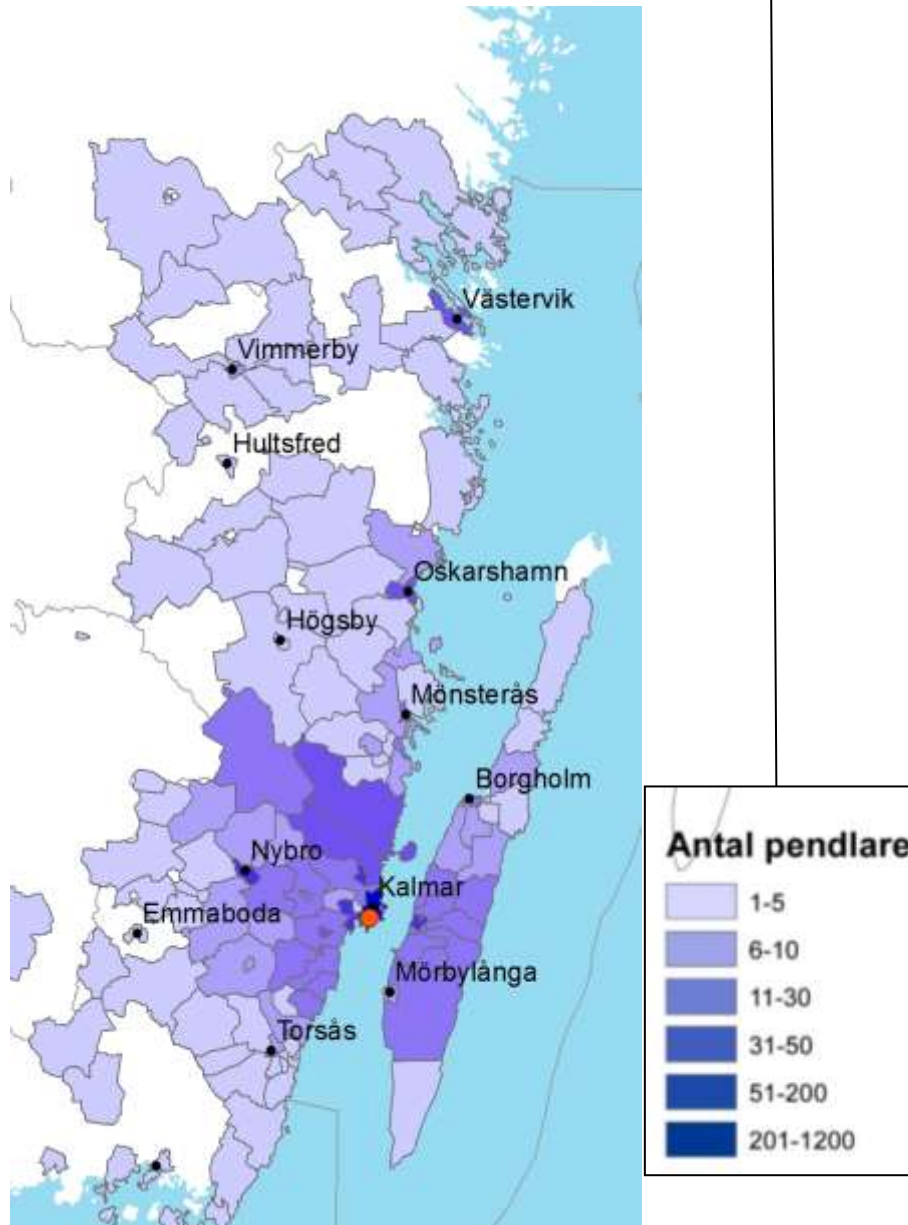
Kalmar

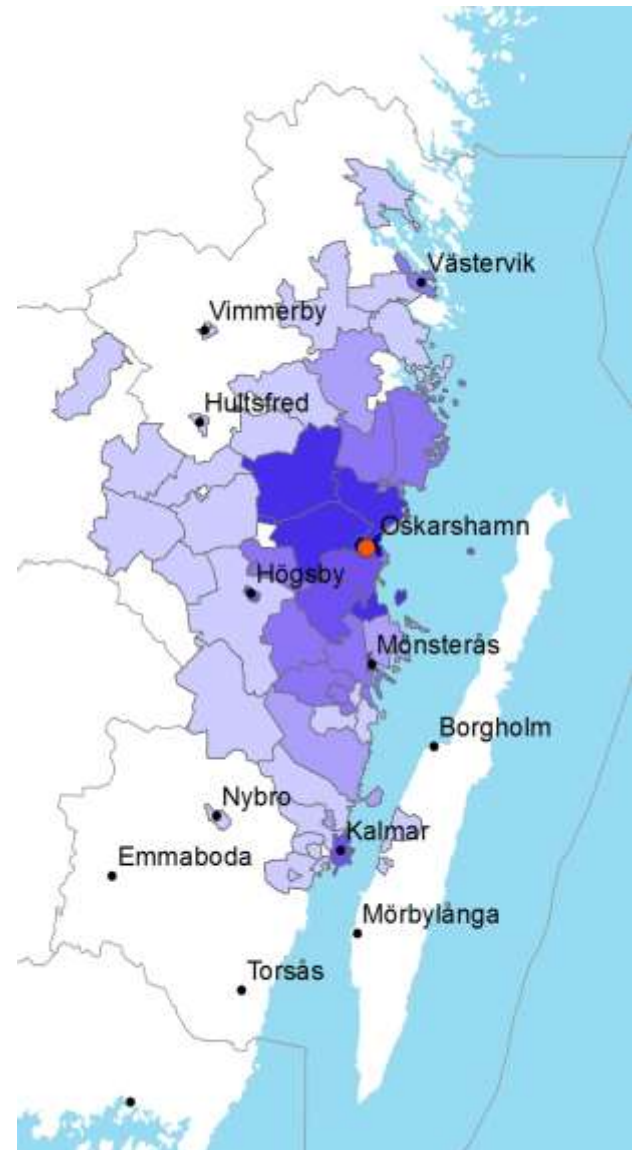
Mönsterås

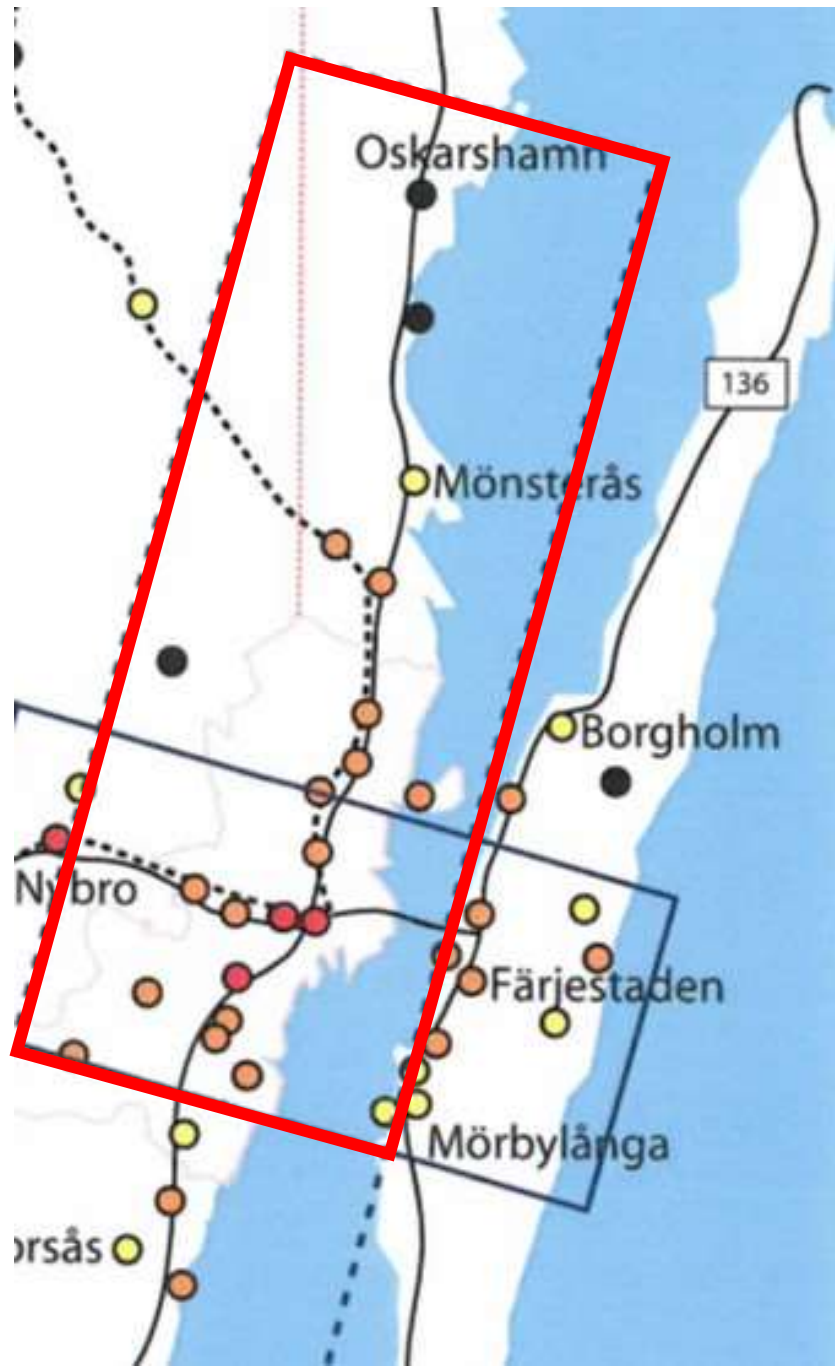

Länssjukhuset i Kalmar

Scania i Oskarshamn

Mer Kalmarsund
- en flerkärnig stad?

”Kalmarisundare”

Invånarna i närområdet upplever en gemensam identitet och närhet till Kalmarisund, i såväl arbetsmarknad, boende som fritid och kultur.

- Som invånare ser man sig inte längre som hemmahörande i en kommun utan som verksam i en större geografi utmed Kalmarisund med drygt 180 000 invånare. Det är långt ifrån ovanligt att bo på en ort, arbeta på en annan, besöka mötesplatser för fritid och kultur på en tredje.

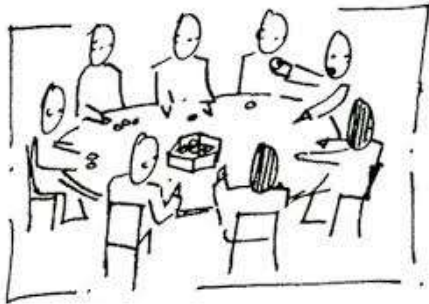

”Regional identitet kan ses som ett indirekt medel
för att stärka regionens konkurrenskraft”

Sofia Sjölund Henriksson, 2015,
KTH, Stockholm

TEORI

Analytisk fördelning av regional identitet:

S.k. institutionella sidan. Klassificeringar som görs, eller hur planerare, politiker osv. arbetar med identitet från ett uppifrån perspektiv

Individuella sidan av regional identitet.
Människors egna känsla av tillhörighet.

MER KALMARSUND!

Hanna Dahmberg, 2014
Kunstakademiets arkitektskole, Köpenhamn

VAD ÄR IDENTITET?

Känslan av att man känner sig hemma och känner igen sig är identitet

En plats med tydlig identitet lockar till sig människor

Identitet är sammankopplat med kontinuitet

Identitet finns när ett rum/en plats/en region har en fattbar avgränsning och när det skiljer sig från sin omgivning.
När byggnader, växtlighet, gaturum samspelar till en fysisk struktur som är speciell just för den platsen

”Östersjöexpressen”

Snabba bussar genom regional BRT med restidskvot mot bilen mindre än 1, planerade enligt devisen ”Tänk tåg- kör buss”.

- Bra kollektivtrafik och då särskilt ett system med så kallade superbussar enligt principen ”Tänk tåg – kör buss” knyter samman de största orterna och gör det enkelt att resa snabbt och bekvämt i regionen.

Ett tåg på gummihjul!

Regional superbuss utmed Östersjökusten

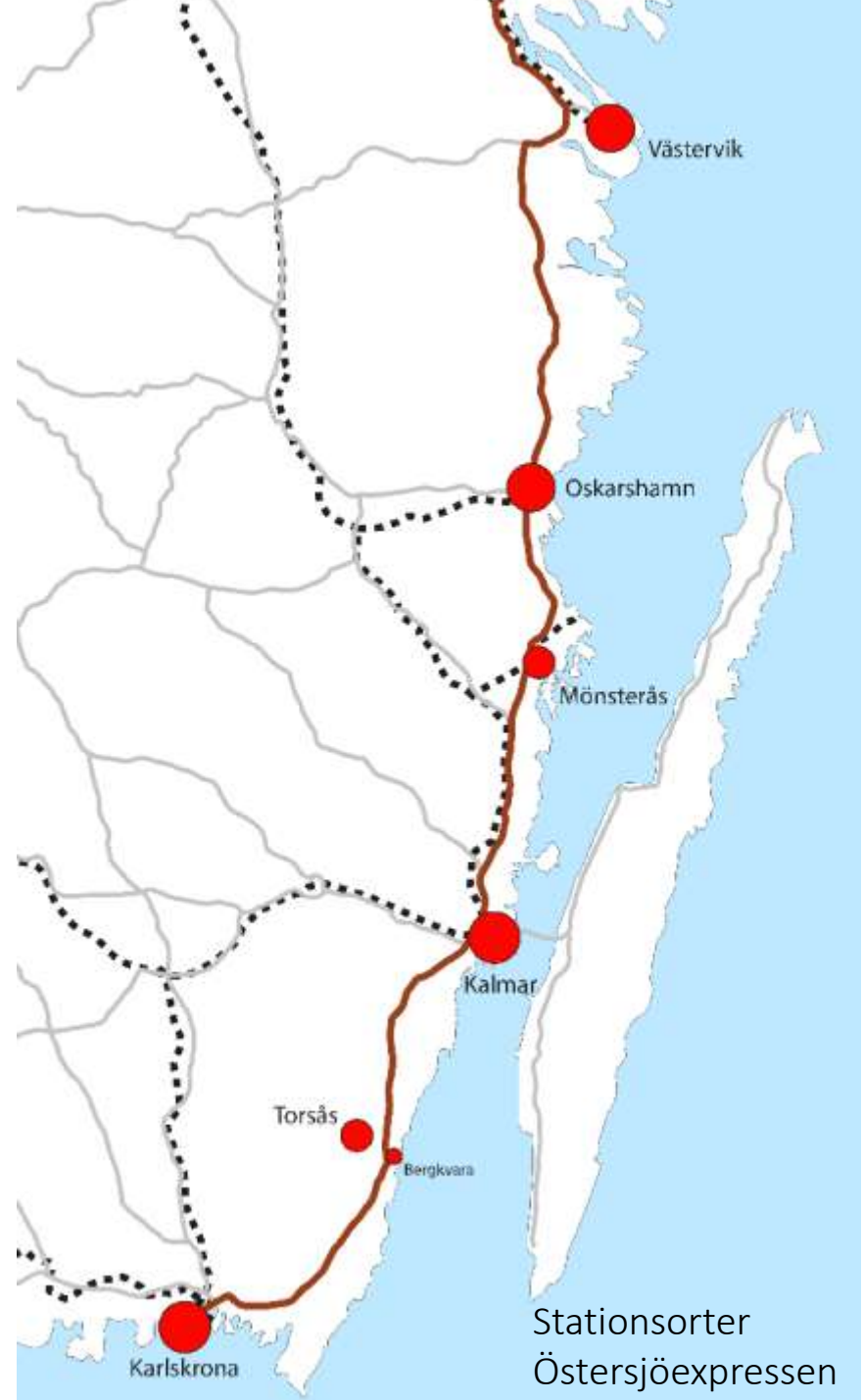
– en förstudie

Syfte

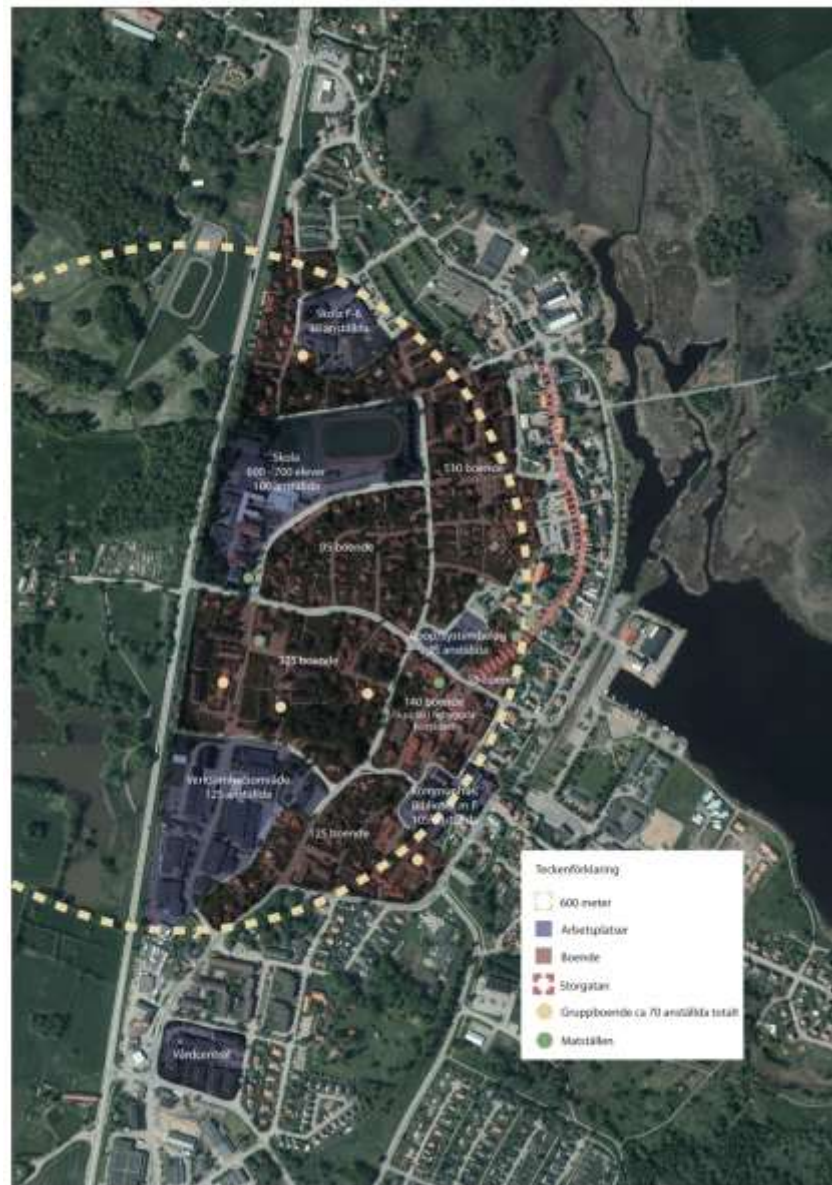
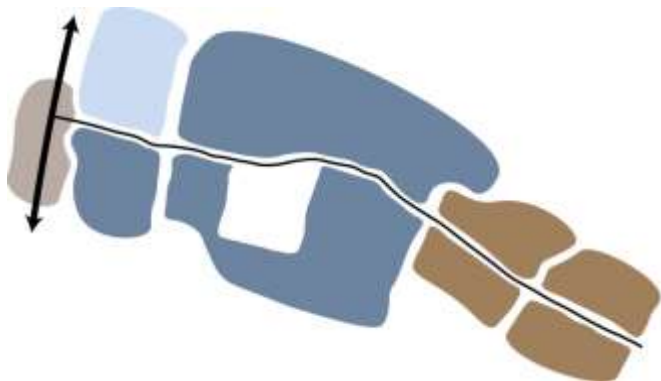
Bygga samman städer och orter längs
Smålandskusten samt vidare söderut och
norrut
med en snabb och komfortabel busstrafik
– en regional superbuss.

Resultat från förstudien

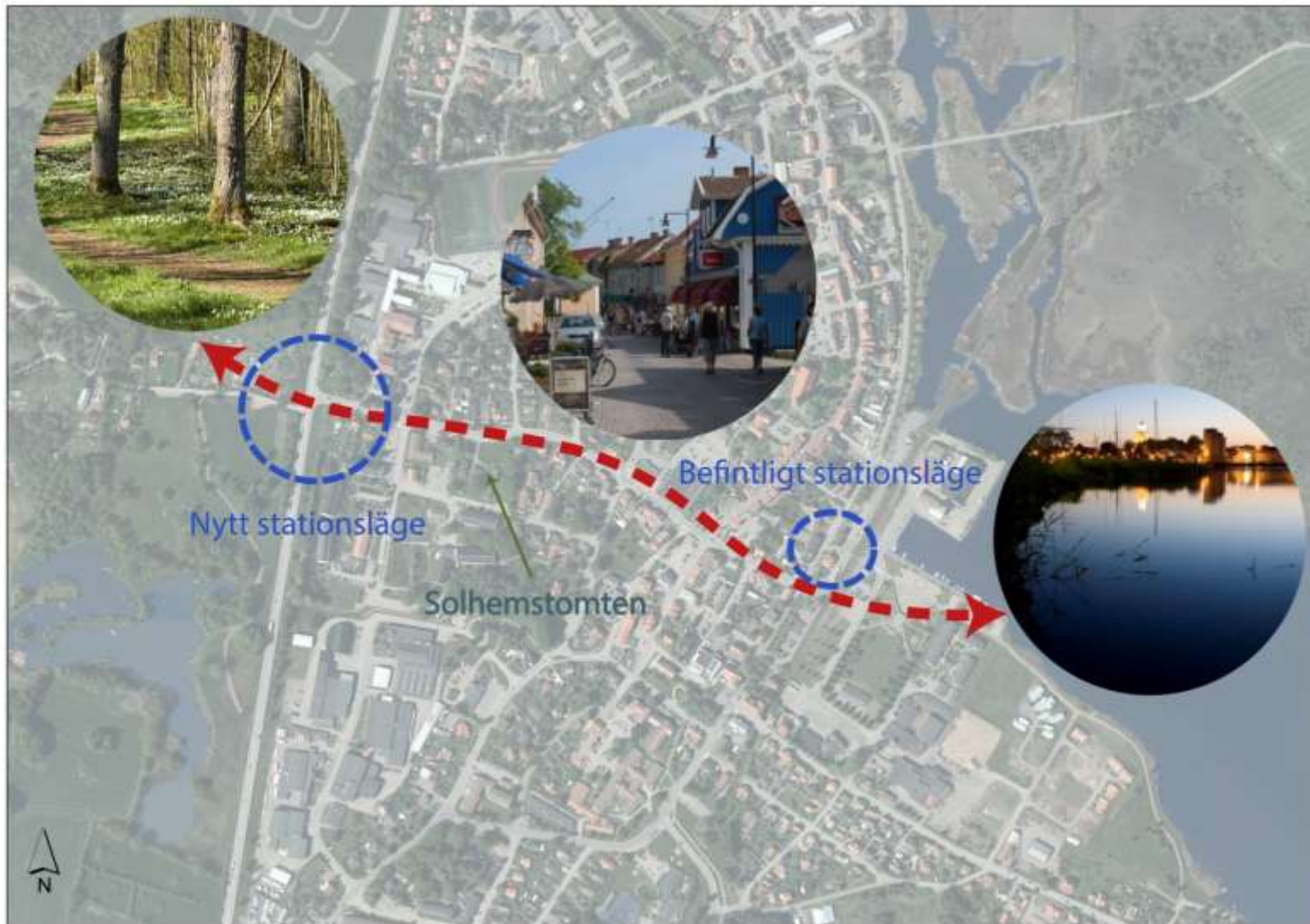
- Placering av stationer
- Fordon, bemanning
- Matning från mindre orter
- Åtgärdsbehov infrastruktur
- Koppling till annan trafik

Stationsnära målpunkter

Planprogram för Åsevadsgatan

antaget
2016-05-12

Gemensam plattform

Samordnad strategisk
fysisk planering
för bostadsförsörjning, näringsliv och transporter

- De kommuner som känner samhörighet med Kalmarsund som geografisk identitet har utvecklat ett fördjupat samarbete. Man agerar i frågor av ömsesidigt intresse som transportinfrastruktur och kommunikationer, besöksnäring och marknadsföring men även inom översiktlig fysisk planering. Den fysiska planeringen har sin utgångspunkt i en gemensam analys och strategi för näringslivsutveckling och bostadsförsörjning.

RAPPORT 2016:071

GEMENSAM BOSTADSMARKNAD KALMARSUND

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Är vi alla Kalmarsundare?

*-Alla har vi vår syn på horisonten,
alla tar vi del av ett och samma sund*

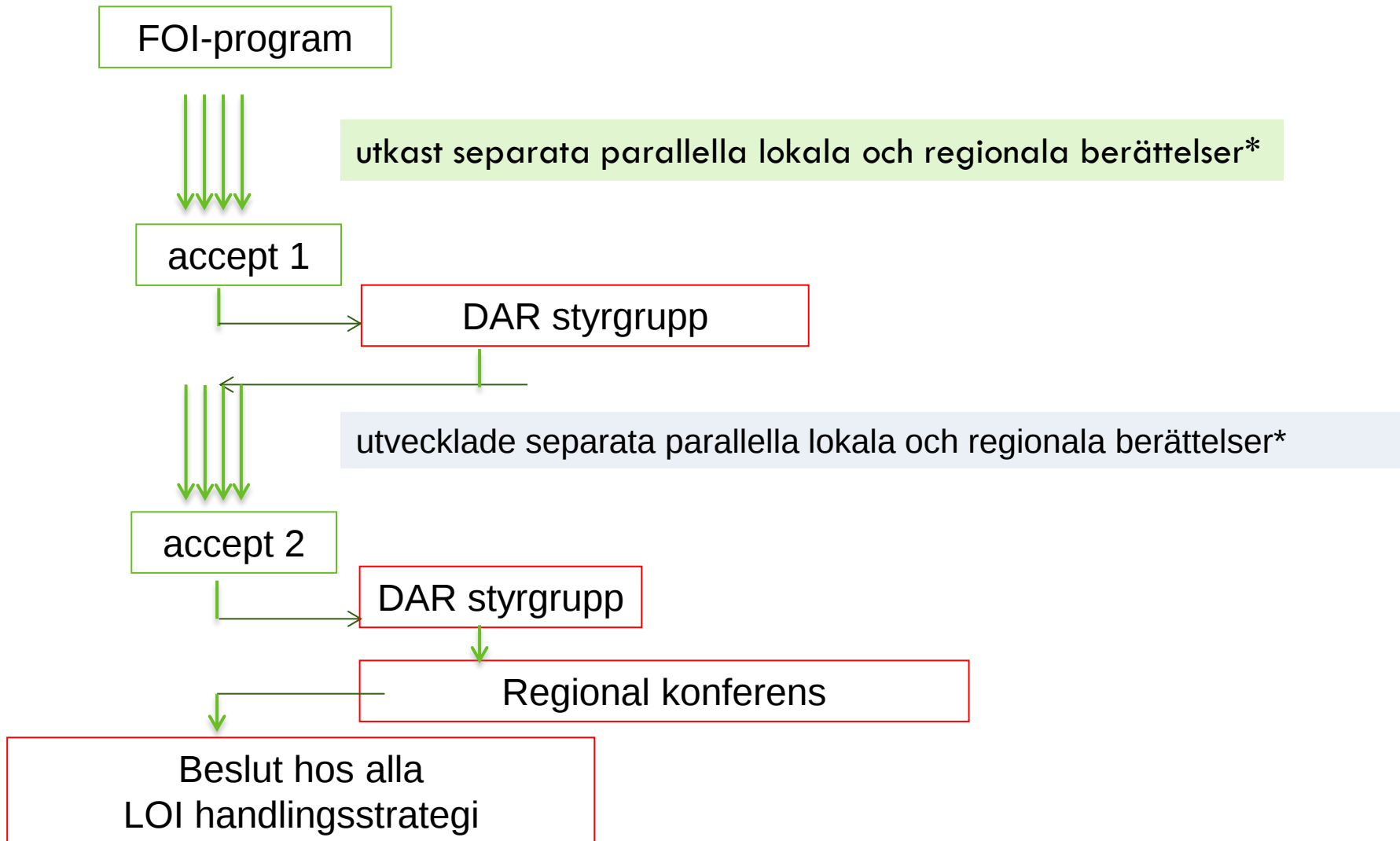
FA Hudiksvall "Pärlband på spåret": Från dubbelspår till regional utveckling och ortsnätverk

Kerstin Oremark, Region Gävleborg
Mikael Löthstam, KSO, Hudiksvalls kommun

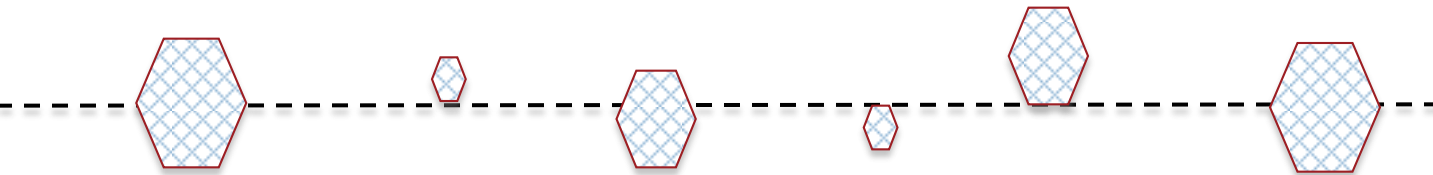

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**

En parallell process – på olika nivåer

'Pärlband på spåret'

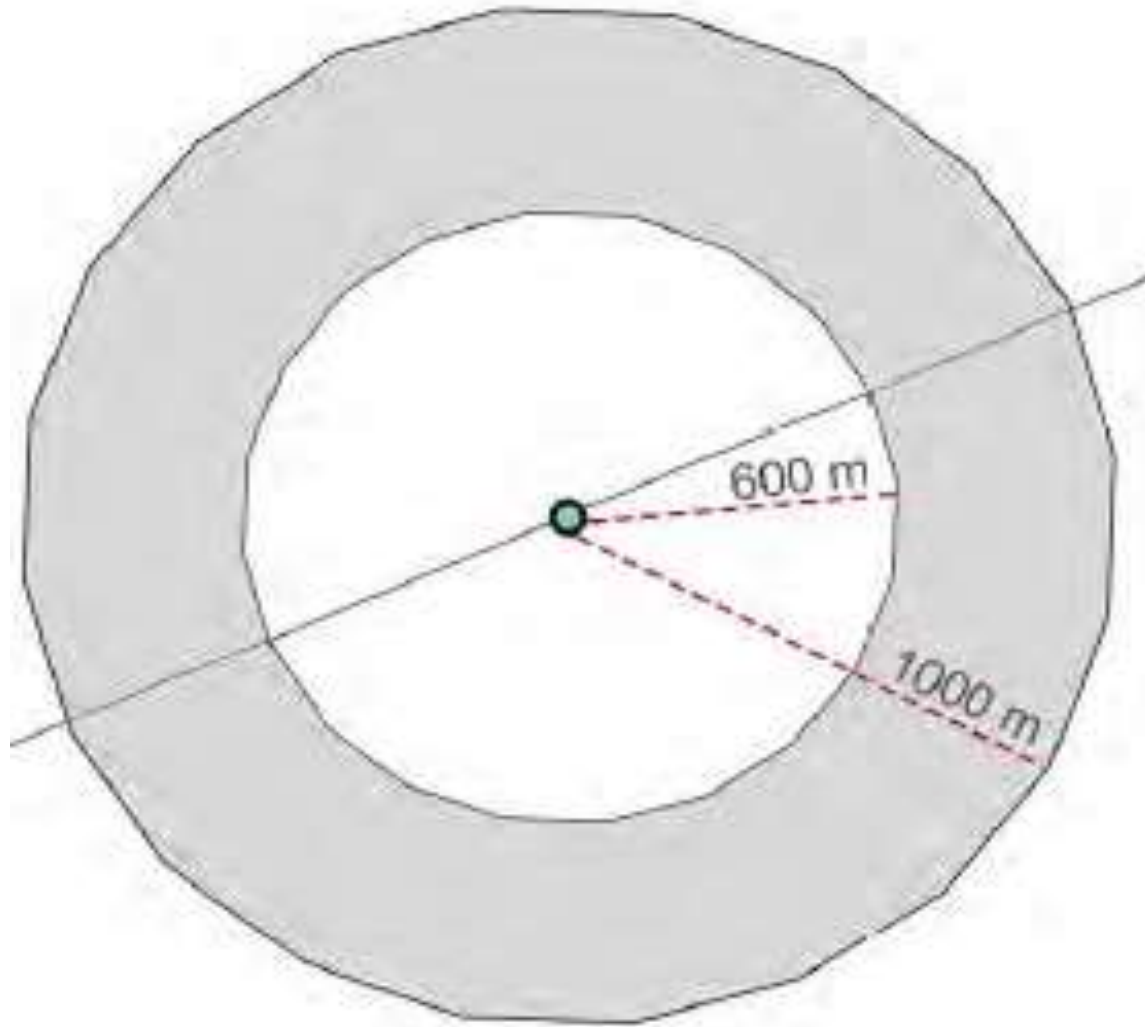

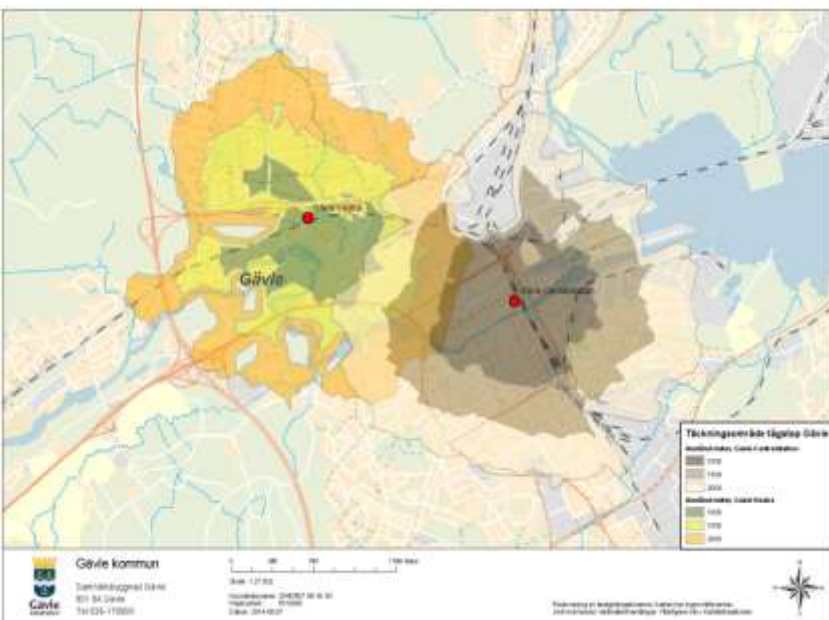
- Urbana nätverk
- Station/nod/hållplats – nyckelfunktioner

Utvecklingen – en fråga om

1. regional integration
2. ortsutveckling i noden
3. trafikflöden till/i noden
4. utformning och symbolfunktioner

Rumsliga och symboliska

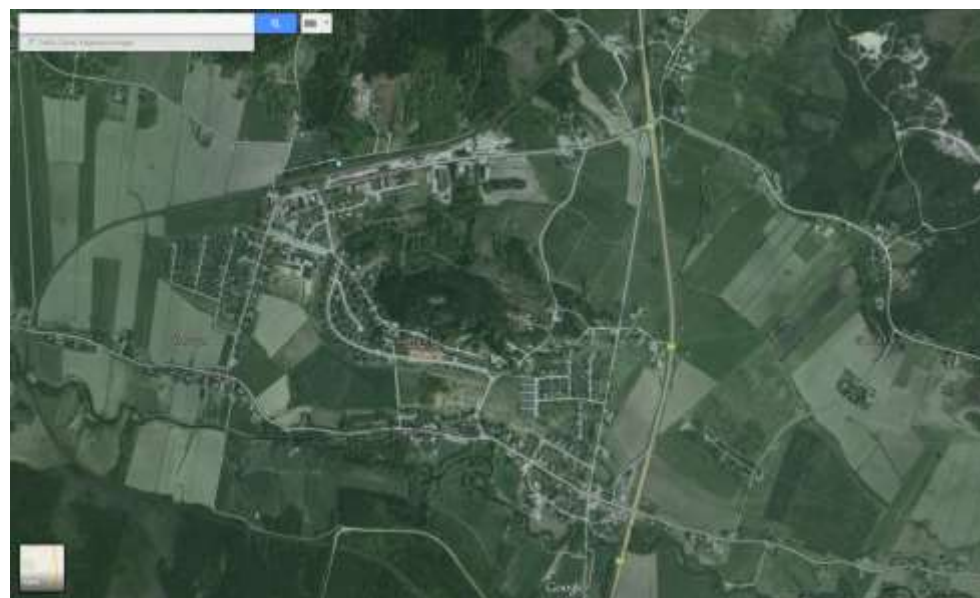

Ny stadsdel

Siktlinjer, stråk

I kuststråket Gävle-Sundsvall har invånarna tillgång till en differentierad arbetsmarknad, en stimulerande fritid och ett välfungerande vardagsliv. Näringslivet och det innovativa utvecklings klimatet blomstrar. Stationsutveckling och god tillgänglighet skapar förutsättningar för en attraktiv och dynamisk flerkärnig region!

Ny stadsdel

Siktlinjer, stråk

HAVSLAGE HUDIK!

DARs piloter

Fokus: Förbättrad samverkan

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

Pilotprojekt

Det flerkärniga Skåne

Anna Liljehov

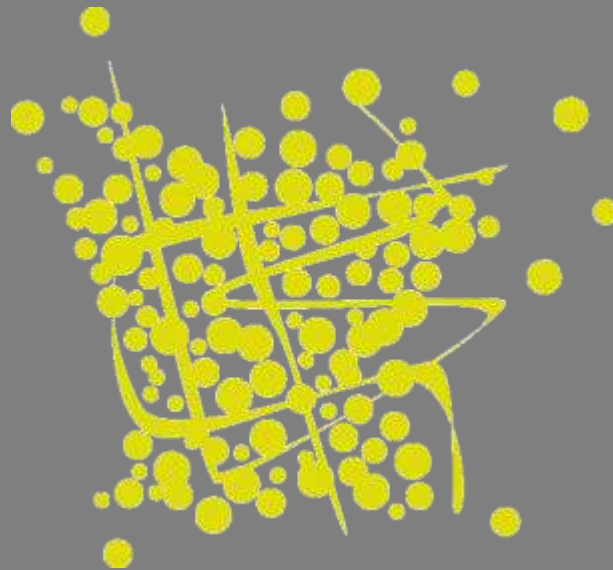
Fysisk planerare
Region Skåne

Richard Heingard

Utvecklingsstrateg
Hässleholms kommun

Strukturbild för Skåne

En **arbetsmodell** och en **arena** för dialogen om ett utvecklat regionalt perspektiv på den fysiska planeringen.

3 delar

1. Gemensam kunskapsbas
2. Kontinuerlig dialog
3. Gemensamma strategier

The background is a solid black field. It is populated with numerous glowing yellow elements. These include circles of varying sizes, some of which are concentric, and many small, individual dots. Several of the larger circles contain a white plus sign (+). The overall effect is one of dynamic energy and complexity, resembling a network or a microscopic view of a system.

STRATEGIER FÖR
DET FLERKÄRNIGA
SKÅNE

STRATEGIOMRÅDEN FÖR **DET FLERKÄRNIGA SKÅNE**

Satsa på Skånes tillväxtmotorer och regionala kärnor och utveckla den flerkärniga ortstrukturen

Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne

Växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning

Skapa socialt hållbara, attraktiva orter och miljöer som erbjuder hög livskvalitet

Stärka Skånes relation inom Öresundsregionen, södra Sverige och södra Östersjön

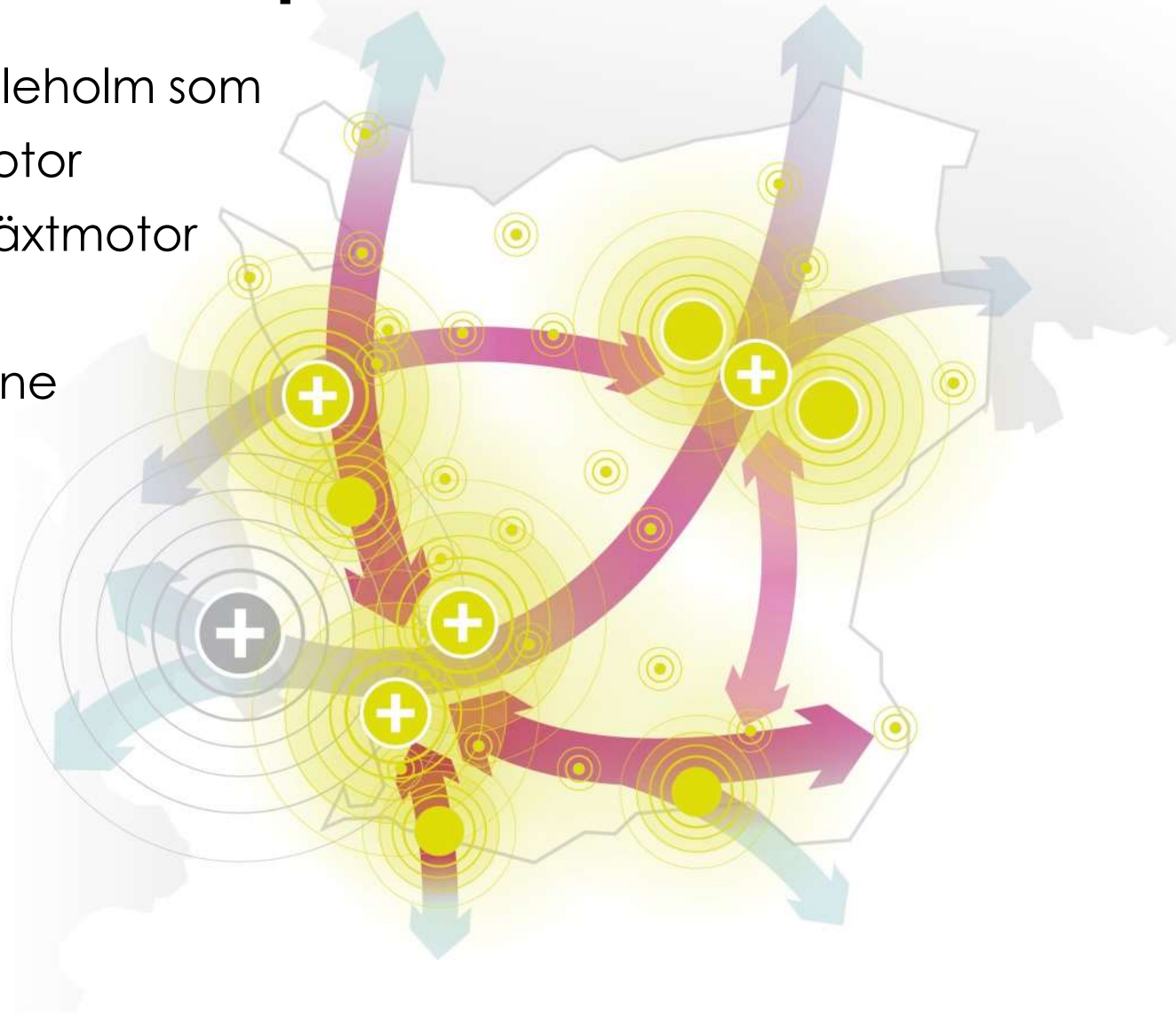
4 delprojekt inom piloten

Kristianstad och Hässleholm som
gemensam tillväxtmotor

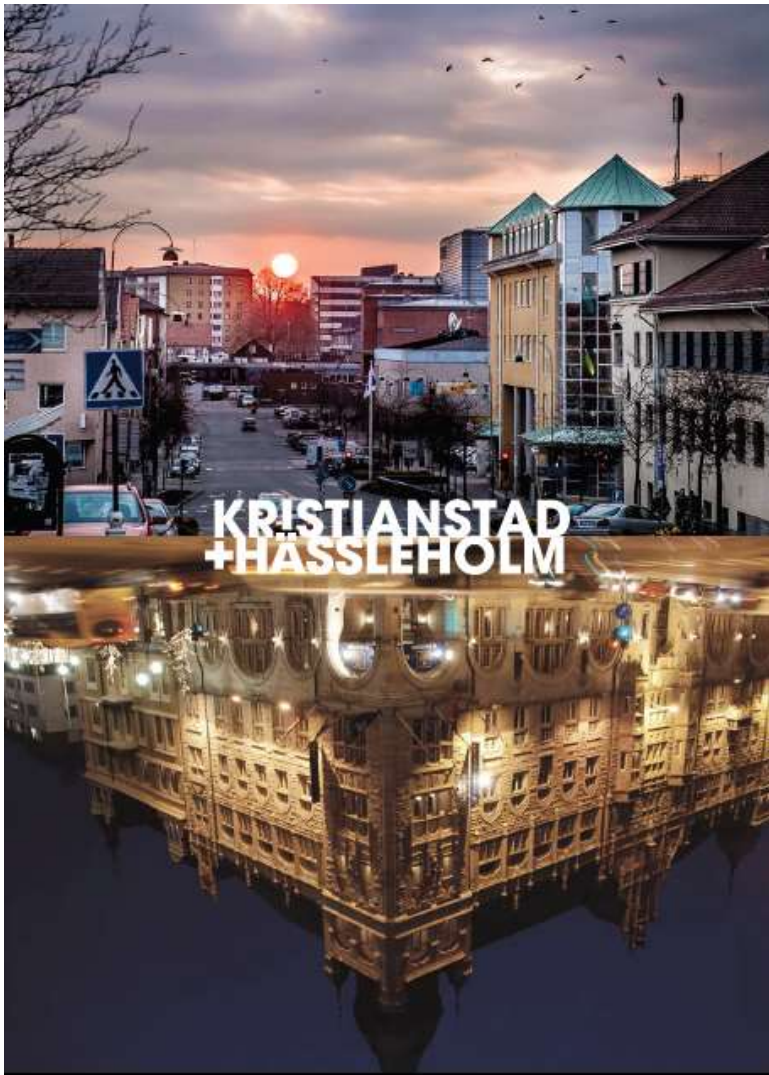
Helsingborg som tillväxtmotor

Skånebanan

Systemanalys för Skåne

Vi växer tillsammans –
Kristianstad och
Hässleholm
som tillväxtmotor i
Skåne

**TILLVÄXT
VERKET**

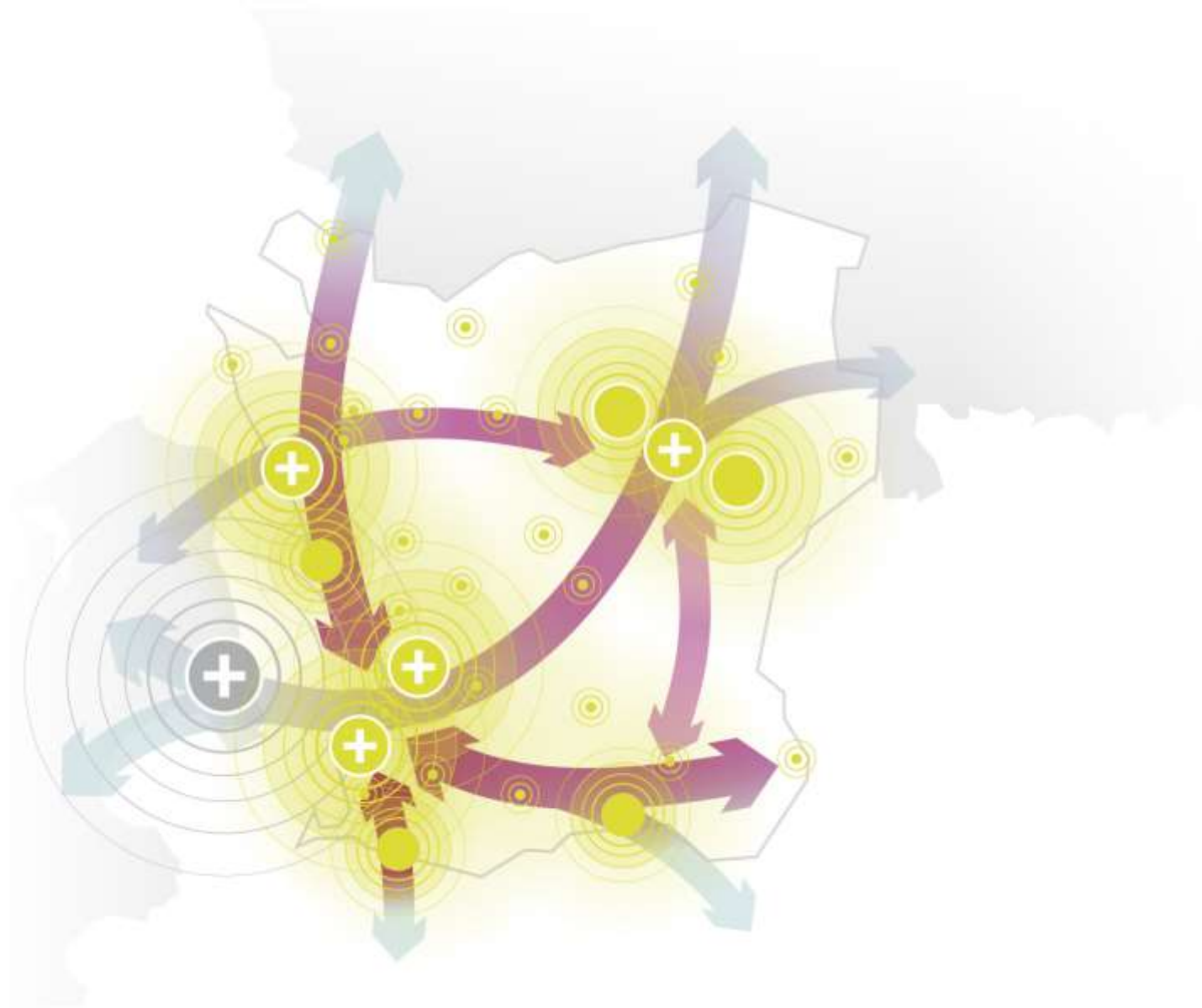

Kristianstads
kommun

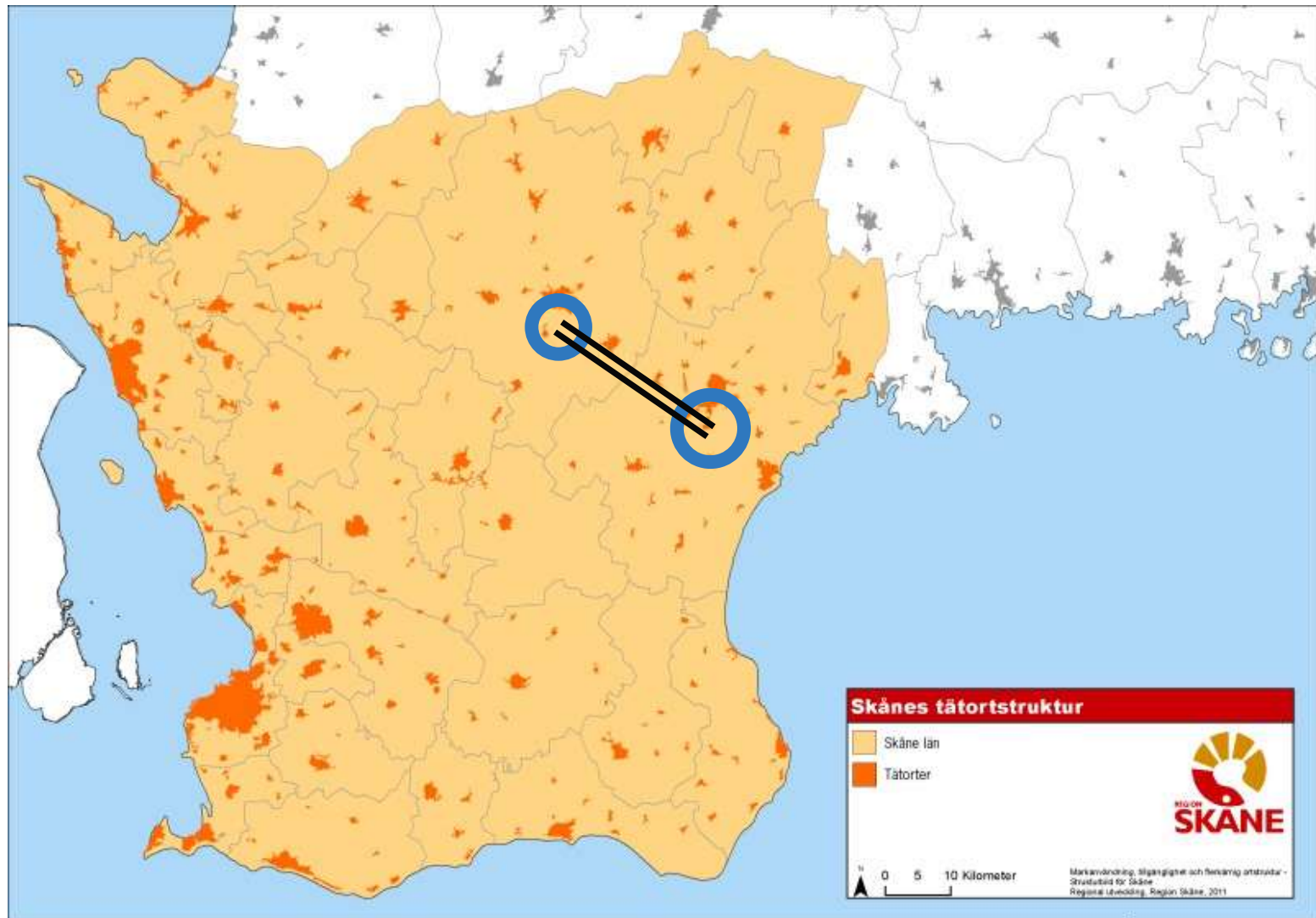

Hässleholms kommun

82.500 invånare

51.000 invånare

För en bättre regional utveckling

PÅGATÅG NORDOST 2.0

SEXTON KOMMUNER I SAMVERKAN TILLSAMMANS MED NÄRINGSLIVET OCH REGIONERNA
 ALVESTA · BROMÖLLA · HALMSTAD · HELSINGBORG · HÅSLÖV · HÖÖR · KARLSHAMN · KLIPPAN
 KRISTIANSTAD · LAHOLM · MÅRKARYD · OSBY · PERSTORP · SOLERBORG · VÄXJÖ · ALMHULT

TILLVÄXTMOTOR KRISTIANSTAD @ HÄSSLEHOLM

Metod och process – en viktig del av resultatet

SÅ NÅR VI DIT – PROJEKTFÖRSLAG FÖR KRISTIANSTAD ☉ HÄSSLEHOLM SOM TILLVÄXTMOTOR

MÅL SOM PROJEKTEN BIDRAR TILL

- Bostadsbyggande
- Pendling
- Befolkningsutveckling
- Sysselsättning

PROJEKT

A	Trafikstrategi för tillväxt	
B	Funktionell och fördjupad översikt för gemensam planering	
C	Kristianstad och Hässleholm som innovationsarena för hälsa och omsorg	
D	Ledarskap för ökad innovationskraft	
E	Satsning på tillväxt i små och medelstora företag	
F	Högskolan Kristianstad som motor för tillväxt i Kristianstad och Hässleholm	
G	Stationen och stadens närmaste kvarter som motor och mötesplats för Kristianstad och Hässleholm	
H	Kristianstad och Hässleholm som framtida, kreativ samlingsplats	
I	Uppstart av logistikregionen Kristianstad/Hässleholm	
J	Gemensam satsning för ökat bostadsbyggande	

RESULTAT...

- Ett antal konkretiserade projektförslag att jobba vidare med
- En ökad kunskap och kompetens i utvecklingsfrågor bland deltagarna
- Skapande av nya relationer och kontakter
- Städernas betydelse och roll för utveckling har lyfts fram och fått acceptans
- En enighet om fortsatt samarbete
- Skapa strategisk förmåga genom att Kristianstad och Hässleholm som tillväxtmotor blir ett särskilt fokusområde inom SKNO-samarbetet

DAR avslutas, men vårt samarbete fortsätter!

Exempel på utvecklat och nära samarbete

- Tillväxtmotorn Kristianstad-Hässleholm
- Tågtrafik för utveckling i nordöstra Skåne
- Nyttoeffektbedömning
- Intressentanalys

Richard Heingard

richard.heingard@hassleholm.se

Anna Liljehov

Anna.liljehov@skane.se

Hässleholms kommun

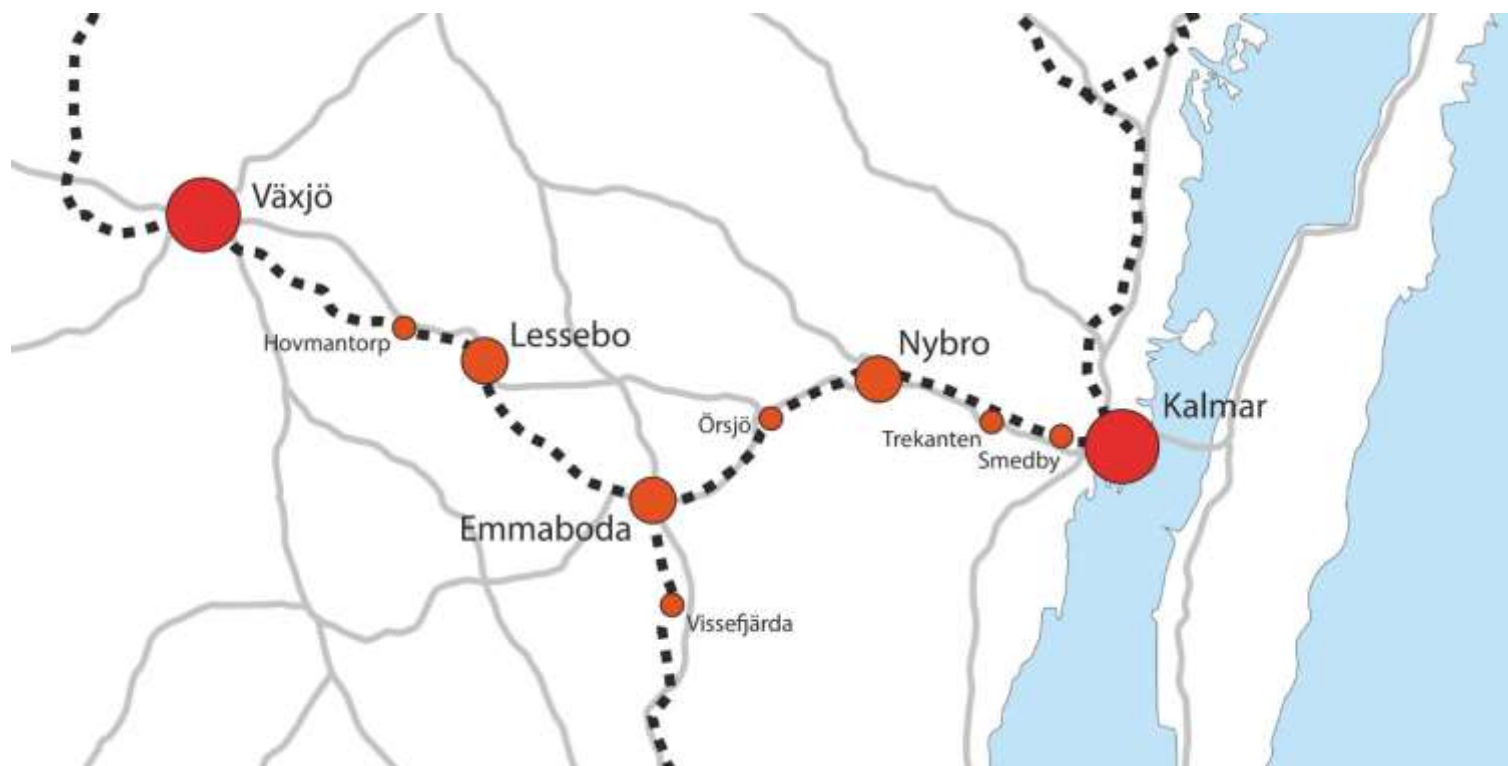

REGION
KRONOBERG

DAR - Linnéstråket

Samverkande parter:

Regionförbundet i Kalmar län, Region Kronoberg, Växjö, Lessebo, Emmaboda, Nybro och Kalmar kommuner, Kollektivtrafikmyndigheter, Trafikverket, Linnéuniversitetet.

DAR - Linnéstråket

Ett universitet – två regionala centra – en arbetsmarknadsregion

Målbild

- Linnéstråket kännetecknas av enkla, goda och pålitliga kommunikationer, inom stråket och mot omvärlden.
- En kompletterande Orts- och servicestruktur - ger attraktiva alternativ för näringsliv och invånare.
- Linnéuniversitetets närvaro stimulerar och ger kraft åt innovationer och kompetensförsörjning.

Strategier och insatser

- A. Långsiktigt pålitliga och effektiva kommunikationer.
- B. Rumslig planering för stärkt utveckling, lokalt och regionalt.
- C. Fördjupad samverkan kring stråket med näringsliv och Linnéuniversitetet.

DAR - Linnéstråket

Sverigeförhandlingen

Förändrat fokus i projektet:

- **Kommunikationer:** Kopplingar till höghastighetsbanan. Mer extern inriktning. ÅVS:er för Kust till Kust-banan, inklusive Karlskrona.
- **Rumslig planering:** Stärkt fokus på stationsnära planering för orterna mellan universitetsorterna. Växjö och Kalmar fokus på planering med hänsyn till kommande höghastighetsbana.
- **Samverkan Linnéuniversitetet-näringsliv:** Mindre fokus inom detta område. Nätverksmöten universitetet-kommuner-regioner.

DAR - Linnéstråket

Samverkan inom Linnéstråket

- Mellanliggande kommuner inom stråket - stark fokusering på stationsnära planering för utveckling i befintliga stationsorter.
- Stärkt samverkan mellan universitetskommunerna, med fokus på kommunikationer. Planering för nya stationslägen, anknytningspunkter och bansträckningar.
- Ökad samverkan med Blekinge/Karlskrona. Infrastruktur- och kommunikationsförutsättningar i sydöstra Sverige. ÅVS.
- Återstår - att finna former för samverkan med Linnéuniversitetet.
- Lärande för kommunerna, framför allt kring stationsnära planering.
- Avsiktsförklaring för fortsatt dialog om infrastruktur, trafikering och bebyggelseutveckling.

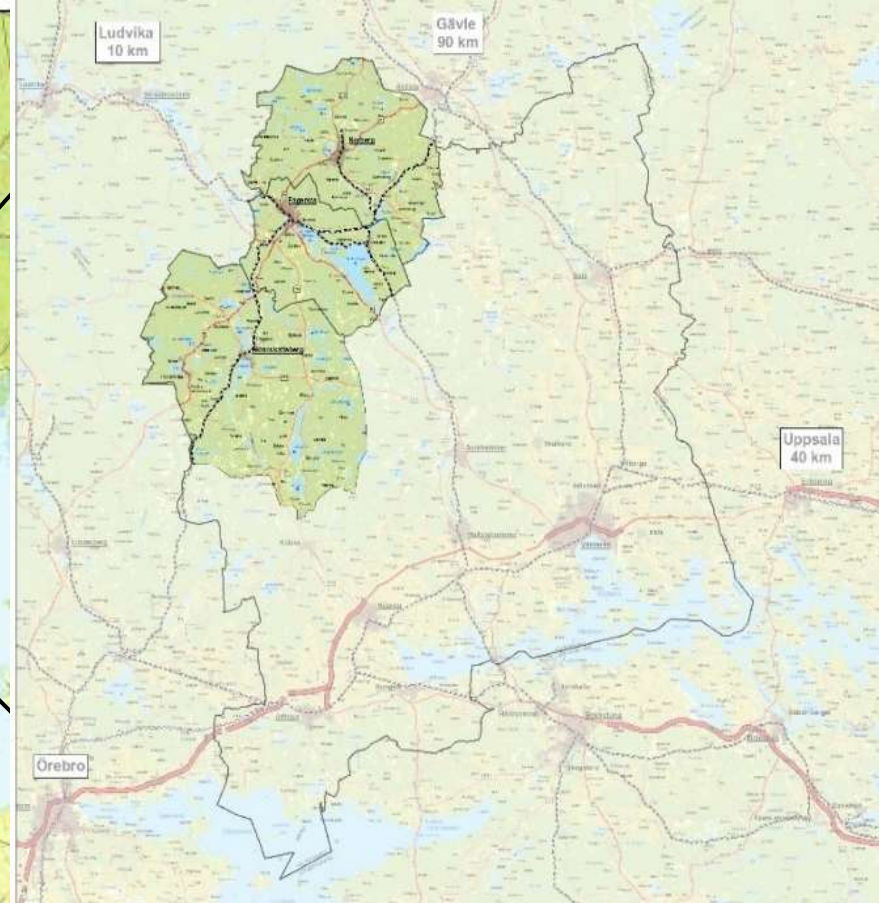
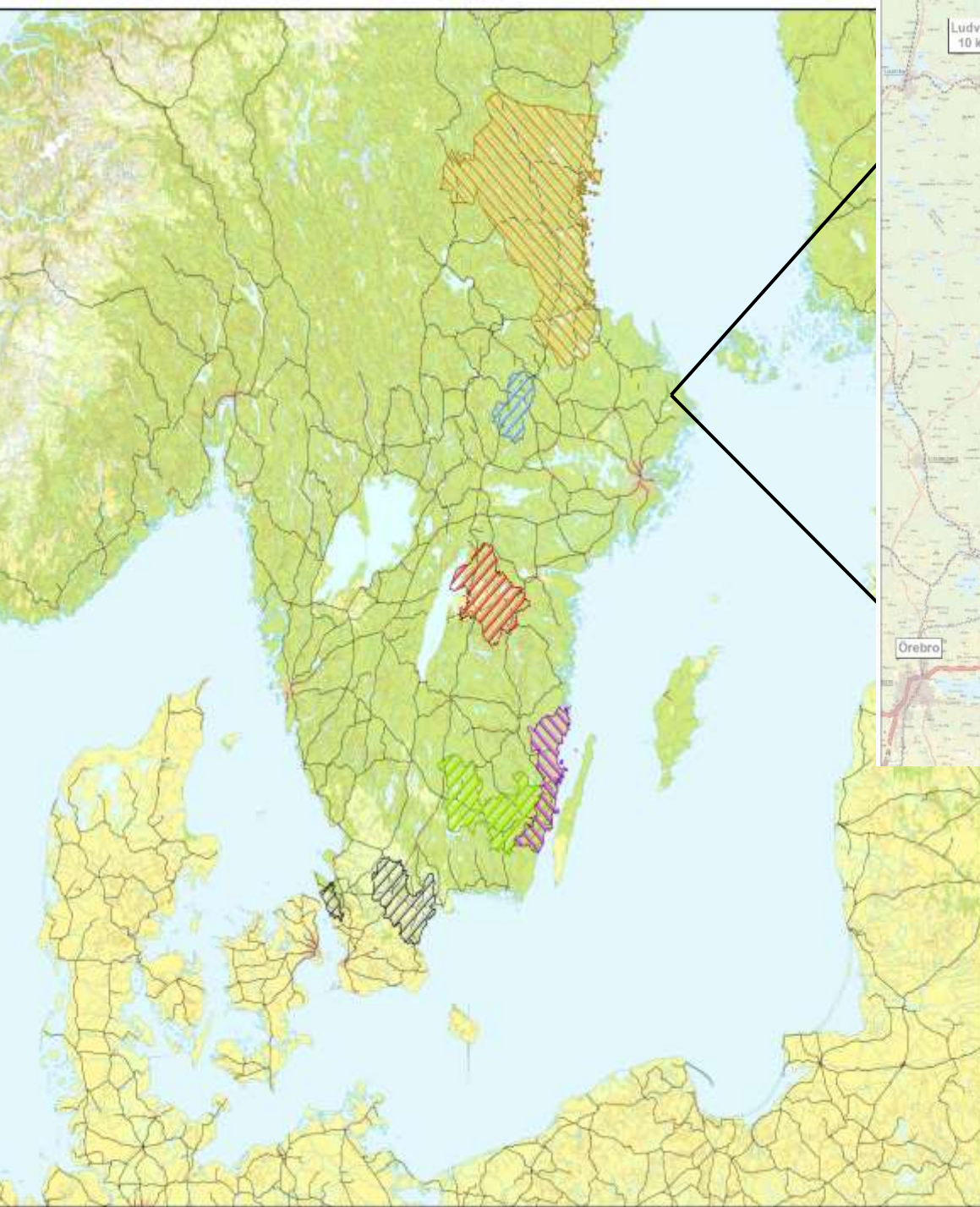
DAR - Linnéstråket

Anders Unger
Region Kronoberg
anders.unger@kronoberg.se
0470-583073

DAR Västmanland

Slutkonferens 2016-06-14

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

Västmanlands län

Kommuner: 10 st

Befolkning: 264 276

Västerås (145 218)

(källa: scb)

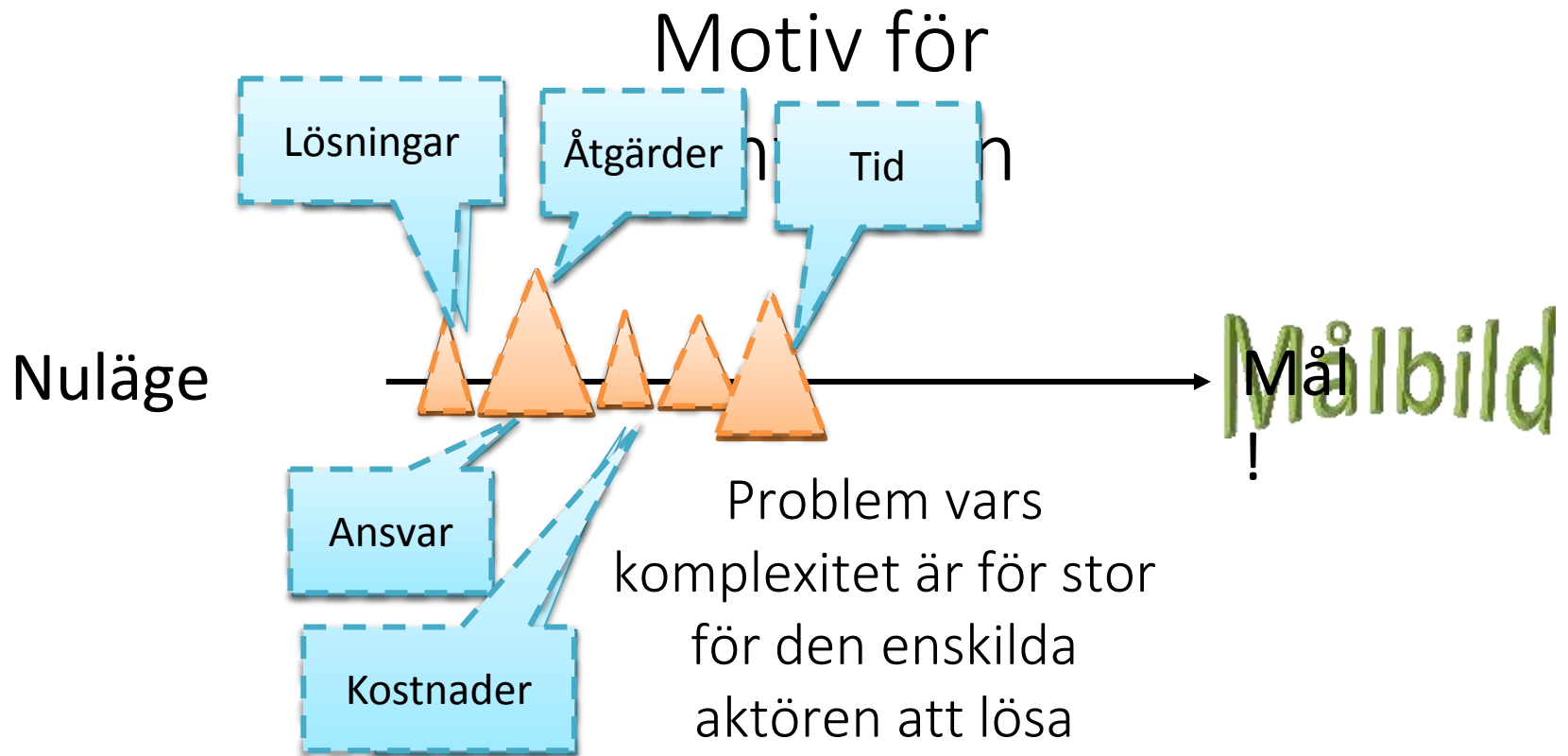
Projektorganisation

ca. 5 800

ca. 13 300

ca. 4 500

Avvägning mellan vinster, förluster och risker som följd av att samverka alternativt inte vilja samverka

DAR:s mervärden i Västmanland:

- En arena där vi på **lika villkor** kan **samverka mellan lokal, regional och nationell nivå**
- DAR är ett **regionalt** utvecklingsforum
- Vi arbetar i **förberedande syfte** så att aktörerna, vid behov, kan ta nödvändiga och snabba beslut (står på startlinjen)
- En ökad förståelse för **andra aktörers** begränsningar, möjligheter och uppdrag.
- Större förståelse för den **egna organisationens** begränsningar och möjligheter
- Ökad kunskap om hur **infrastruktur, fysisk planering, näringsliv, utbildning och boende hänger ihop i regional utveckling**
- **Vikten av regionalt tänk** (DAR-tänk)

Tips på vägen

- Våga basera samverkan på att **se möjligheter**. Exempelvis genom att aktivt arbeta utifrån tillåtande målbilder.
- Våga skapa **frizoner** där traditionella roller och maktrelationerna inte dominerar. En frizon är en arena där aktörer kontinuerligt kan träffas för att samtala, lyssna in, ifrågasätta och diskutera gemensam utveckling på lika villkor.
- Våga **blicka inåt** och fundera över hur den egna organisationen stödjer alternativt hindrar andra aktörers möjlighet att utvecklas.

**IF YOU ONLY
FOCUS ON THE PROBLEM**

**YOU MIGHT
MISS THE EASY SOLUTION**

Tack!

Elenor.sibborn@lansstyrelsen.se

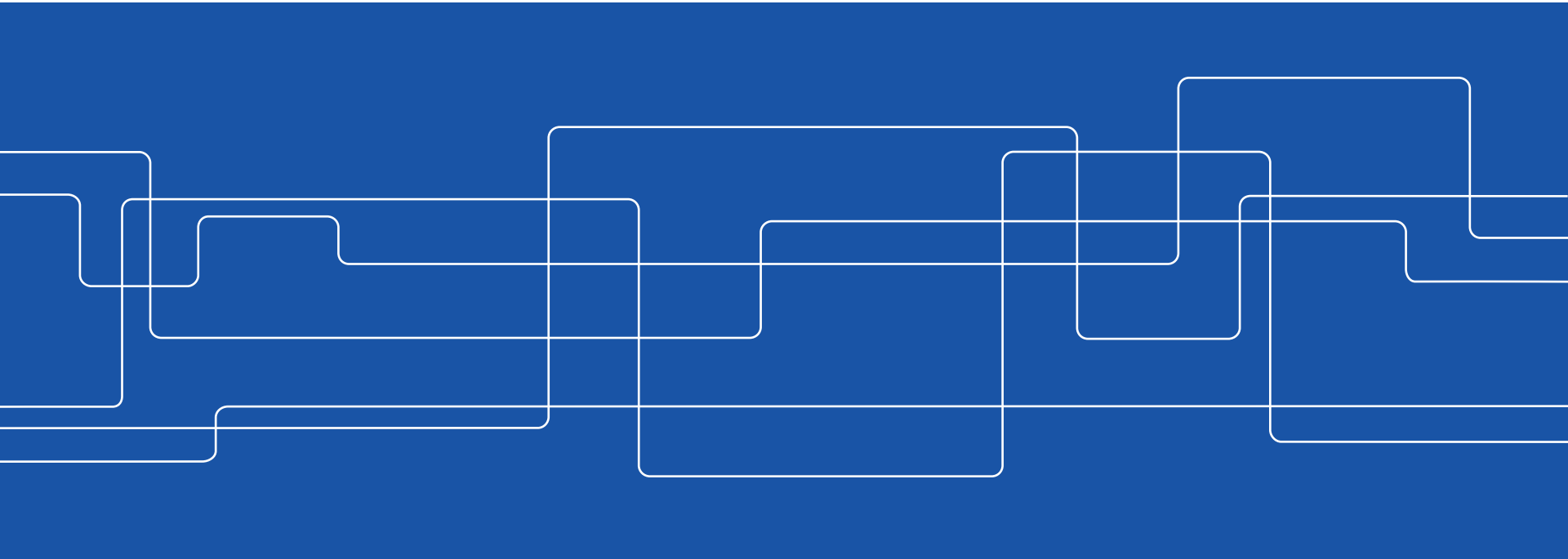

Strategisk kapacitet i Den attraktiva regionen

14 maj 2016

Jacob Witzell & Amy Rader Olsson

Urbana och regionala studier, KTH

*”En plan betyder inte
någonting förrän någon
anser att den gör det”*

En insikt från Den goda staden som uttrycks också i DAR

→ Vikten av *processen* som leder fram till dokumentet

Den attraktiva regionen → Metoder och processer för samverkan i praktiken

Regioner i förändring:

- Större vardagsgeografi, "regionförstoring"
→ nya funktionella geografier
- Regionbildning
→ förändrad organisation och politisk styrning
- Bostadsplaneringskommittén m.m.
→ ett vidgat planeringsuppdrag

Samtidigt:

- Svag tradition och styrning av regional rumslig planering
- Stora skillnader i grundförutsättningar mellan regioner
- Långa tidsperspektiv och beroenderelationer mellan aktörer

”Strategisk kapacitet”

- I Den attraktiva regionen har vi studerat samverkan som grund för gemensam handling
- DAR har inneburit ett *utforskande* och *strategiskt* arbete

Några teoretiska utgångspunkter:

- Strategier är *sociala processer* av gemensamt lärande
 - Strategier kräver ställningstaganden och avvägningar, och berör därmed *politiskt beslutsfattande*
 - Strategier vinner kraft när berörda aktörer – inom och utom projektet – upplever dem som *meningsfulla*
- *Förmågan att etablera och upprätthålla samverkan och gemensam förståelse* en viktig grund för plandokumentet

4 tolkningar av begreppet strategi

- **Perspektiv** – *Synsätt* på problem, behov, relevanta frågeställningar, bl.a. baserat på identitet och historia
- **Position** – *Relationer* till omgivningen och andra aktörer
- **Plan** – En medveten *handlingsinriktning*
- **Handlingsmönster** – enhetligt *agerande*

(H. Mintzberg)

Strategi som en *process* i en föränderlig omvärld – 3 faktorer

- **Långsiktighet** – att upprätthålla en gemensam inriktning
 - Åtgärder med långa tidsperspektiv
- **Flexibilitet** – att anpassa inriktningen
 - Ändrade omvärldsförutsättningar
 - Ändrade prioriteringar, resurser m.m. bland aktörer
- **Överförbarhet** – att bygga legitimitet för inriktningen
 - Behov av beslut och resurser i andra sammanhang
 - Förankring och prövning internt i respektive organisation

Strukturerad dialog som metod

Målbilder

- Viljeriktning
- Förhållningssätt till samverkan

Fördjupning, konkretisering, involvering, t.ex.

- Charette
- Rådslag
- Regionala berättelser
- Runda bordssamtal
- Seminarier och workshops

Knäckfrågor vid projektavslut – nuläget!

- Steget från strategi till konkreta åtgärder och handling?
- Hur ringa in och sprida metod och arbetssätt?
- Hur säkerställa att förståelse/mening lever vidare?
- Vad får en fortsatt process "kosta"?
- Vad görs i DAR, och vad kan "haka i" andra processer?
 - Etablerade processer och arenor
 - Arenor för att utforska vs arenor för beslutsfattande och genomförande

På väg mot strategisk kapacitet

DAR har bidragit med:

- Utvecklade processer, relationer och förhållningssätt
- Gemensam kunskap och förståelse → *mening*

Dessa resurser kan ge handlingsberedskap och vägledning:

- Inom piloterna
- Hos respektive aktör, i egna processer
- I samverkan med andra aktörer, t.ex. regionala processer
- Och! Som exempel och vägledning för andra nationella, regionala och lokala aktörer

Tillämpa i andra processer?

- Potential till stärkt koordinering, breddade frågeställningar, ett rumsligt perspektiv?
- Förhållningssätt, arbetsprocesser och metoder med inspiration från DAR?

Byggstenar för regional utveckling

- Den attraktiva regionen visar på "byggstenar" och möjliga vägar framåt i den framväxande regionala planeringen
- Regioner har olika förutsättningar, men söker alla efter utvecklade och breddade planeringsprocesser
 - Regionens roll som processledare, och förhållningssätt gentemot kommuner och nationella myndigheter
- Det finns ingen universallösning – viktigt att förstå och anpassa till den lokala kontexten
- Men – dra lärdom av andra regioners arbete!

Att dra lärdomar av DAR

- Se meningsskapande som grund för långsiktighet!
- Ha ett aktivt utbyte med politiken – kunskap, gemensam förståelse och legitimitet går hand-i-hand
- Tydliggör förväntningar, roller, förhållningssätt (avsiktsförkl.)
- Inspireras av andra regioner!
 - Regioner med liknande förutsättningar
 - Regioner som kommit ett steg längre
- Knyt an till ordinarie processer - vad görs bäst var?
 - Utforskande process vid sidan av det ordinarie arbetet?
 - Pröva nya, breddade förhållningssätt och arbetsmetoder i ordinarie processer?
- Regionbildning en utmaning – och en möjlighet!

Tack!

Jacob Witzell

`jacob.witzell@abe.kth.se`

Amy Rader Olsson

`amy.olsson@abe.kth.se`

Lunch

**Mötesplats "kaffe och sötsaker"
med antologirelease**

Antologi III

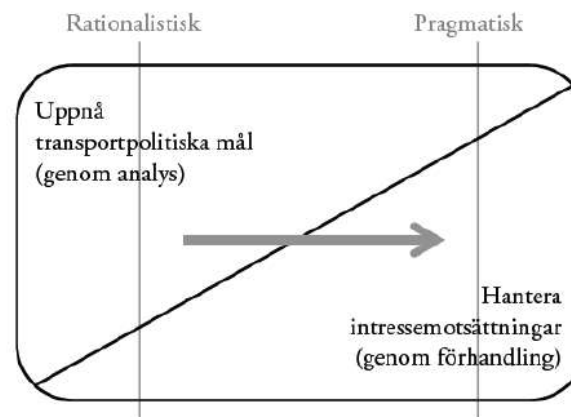
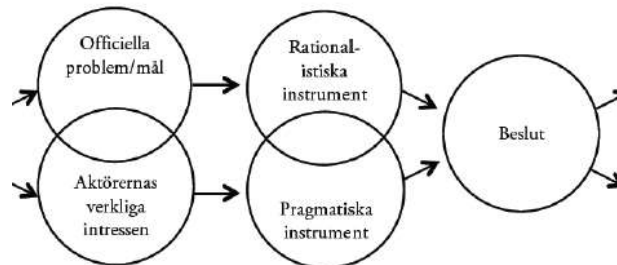
Slutsatser och lärdomar

Carl-Johan Engström

DEN ATTRAKTIVA REGIONEN

några hinder...

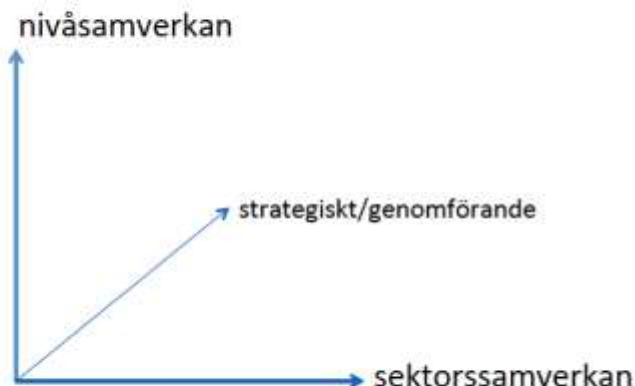
- Kunskap om verktyg för samverkan saknas
- Tidspress
- Oklara roller mellan politiker och tjänstemän
- Organisation för samverkan inflexibel, hierarkisk, byråkratisk
- Oklara mål och strategier för kommunikationsinsatser

Arvet efter

ig till nya vägar
gar
spragmatism och
rationalism vid beslut om
urinvesteringar
ndling

Summering den attraktiva regionen

Vad kan undanröja hindren?

- Skapa/identifiera fora och arenor för politikerna att agera på
- Skapa konsensus om arbetsformerna
- Gemensam kunskapsutveckling ökar kompetens och stärker samhörigheten mellan aktörerna
- Kommunikationsstrategi

Några inspel (Antologi 1)

Josefina Syssner

Processer mot regionskapande

Lars Pettersson

Om små orters attraktivitet

Göran Cars

Värdeskapande förhandlingar

Joakim Glasell

Företagens villkor

Helena Leufstadius

Färdplanen för ökad koll-trafik

Väl belyst i projekten & följeforskning

→ viktiga signaler vid regionbildning

Viktiga bidrag

statistik, mobilisering, metodik

Tidsperspektivet

den strategiska planeringens villkor
(till skillnad från RUS, ÖP etc)

Antologi 2 – 3 slutsatser

Projekt- utmaningen

- infrastrukturen är det nyckeln?
- ringa in
 - vad är problemet?
 - vilka är planeringsförutsättningarna?
- planeringspanik eller planeringsfrustration?
 - modererande resp mobiliserande
 - aktörer & processer

Målbilds- arbetet

- visioner – inte nog
- successiv
konkretisering
- gemensamt
lärande genom
involvering

Värdeskapande planering

strategisk planering skapar
förutsättningar

MEN måste gå att lita på ...

- klarar ut villkor
- minskar risk

4 elefanter

Det linjära tänkandet

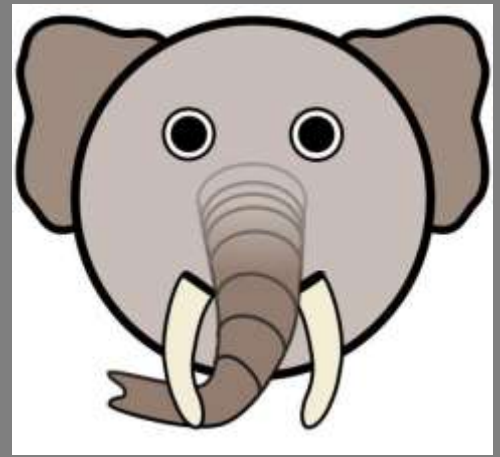
Makt mellan kommun och region

Målbild en politisk fråga

Det offentliga sektorstänkandet

Till deltagande regioner

ta beslut om att ingå överenskommelser om konkret fortsatt arbete i berörda regioner och kommuner – om det inte är gjort

Länka resultaten vidare!

Till deltagande myndigheter och SKL

utveckla råd, regler och rutiner för *existerande* institutionella planeringsformer med erfarenheterna från projektet, samt inrätta en plattform för fortsatt erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling

Till staten

inför ett institut för regional rumslig planering som har tydlig status men kan tillämpas på olika sätt i olika delar av regioner och landet

DAR har gett en vidgad och nyanserad syn på regional utveckling

Blicken framåt

**Stefan Engdahl,
Planeringsdirektör**

TRAFIKVERKET

Transportsystemet och samhällsutveckling

De transportpolitiska målen

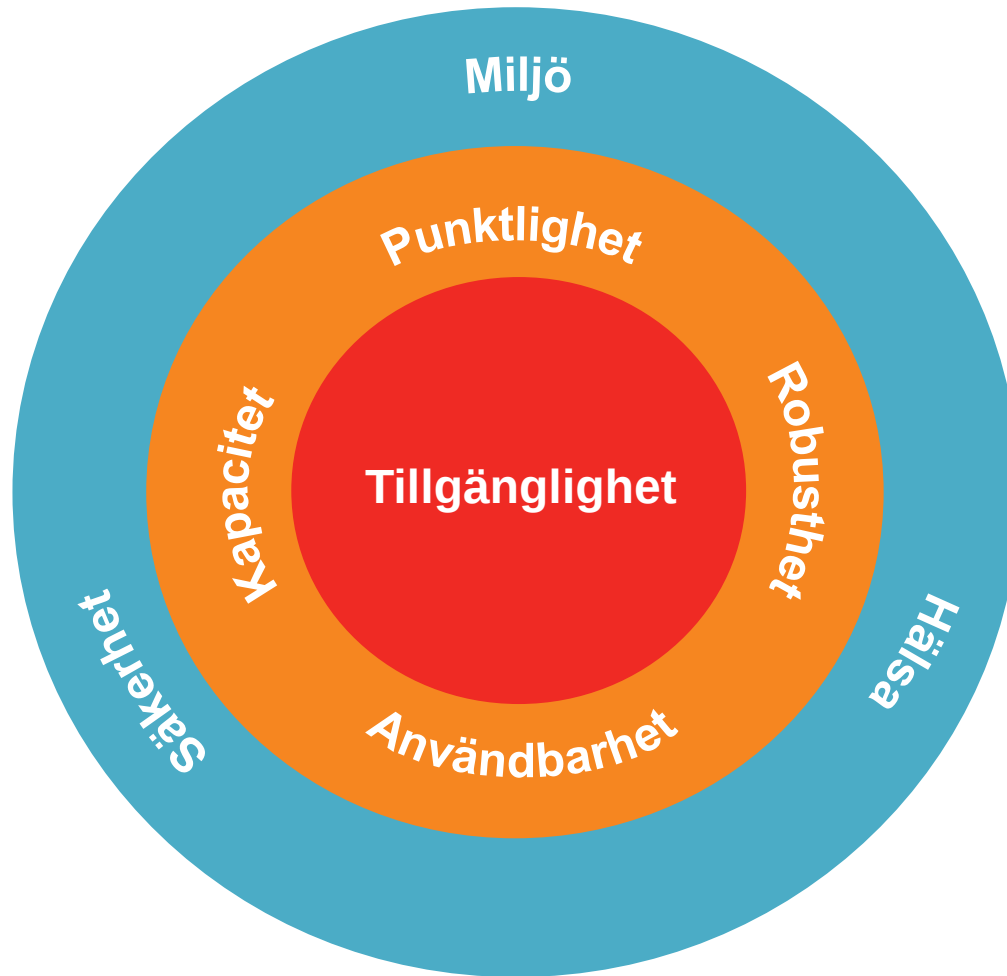
Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet

- Transportpolitikens funktionsmål:
Tillgänglighet
- Transportpolitikens hänsynsmål:
Säkerhet, miljö och hälsa

Vår huvuduppgift

– med kärnqualiteter och leveransqualiteter

Viktigaste utmaningarna

- Möta en urbaniserad värld – både i stad och på landsbygd
- Ett robustare system
- Möta en snabb och föränderlig värld – ny teknik mm
- Minska klimatutsläppen

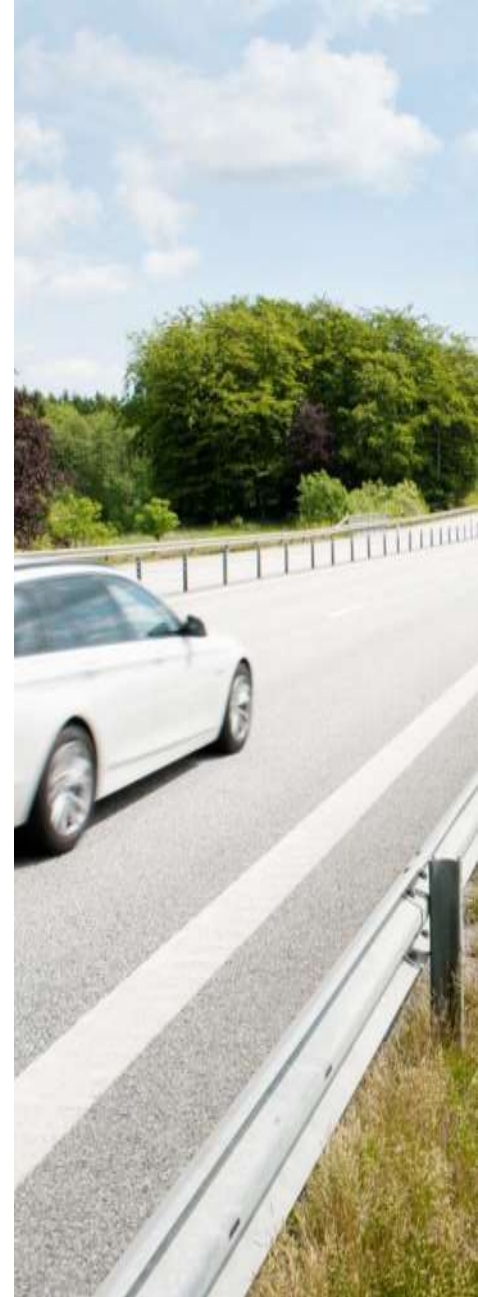

Paneldiskussion

- blicken framåt och inåt!

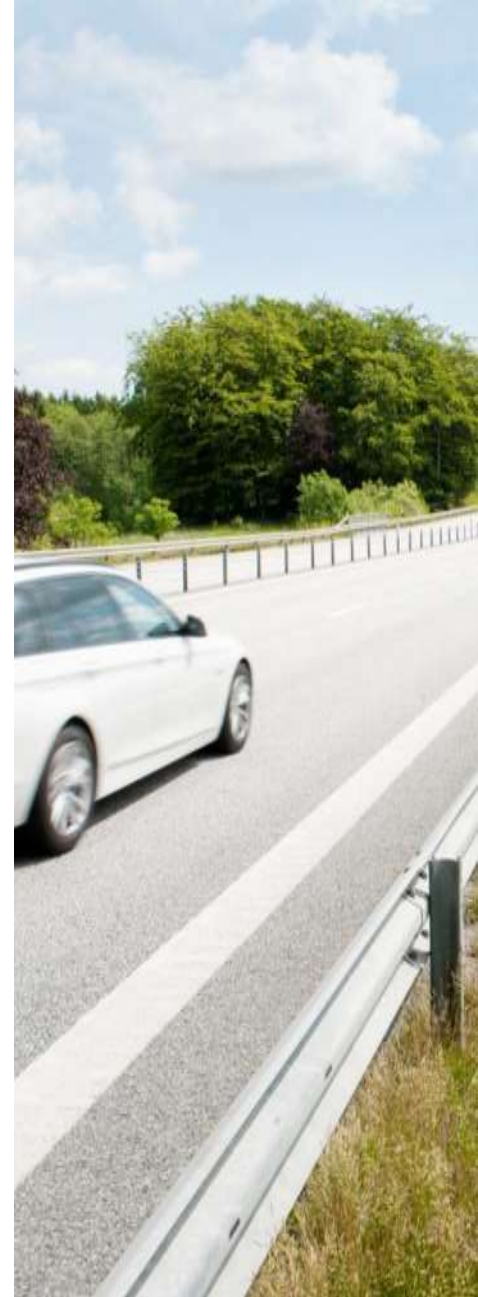

Slutord

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

Slutord

DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN

Tack för idag!

**DEN ATTRAKTIVA
REGIONEN**